Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 82 (2370). 8 ДУШАНБА АПРЕЛЬ, 1974 й.

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ПАРТИЯ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг қўриқ ерларни ўзлаштиришнинг 20 йиллигига бағишланган Олмаотадаги тантанали йиғилишда сўзлаган нутқи муносабати билан район партия ташкилотлари олдида турган вазифалар

Бугун

Ҳамза район партия активи йиғилишида муҳокама қилинди.

Район корхона ва ташкилотлари коллективларининг қишлоқ меҳнаткашларига оталиқ ёрдамини кучайтириш, 5 миллион тонналик улкан пахта хирмонига муносиб ҳисса қўшиш ҳақида «Ташсельмаш» заводининг бош инженери И. П. Великий, пахтачилик машиналари ишлаб чиқариш давлат махсус конструкторлик бюроси партия ташкилоти секретари Э. М. Бекмуродов ва бошқалар гапиришди.

ШАҲАР—ҚИШЛОҚҚА

Чўлқуварлар буюртмаси

1-ғишт заводлари бошқармаси коллективи бир неча йилдан буён Сирдарё область чўлқуварларини бинокорлик материаллари билан таъминлаб келяпти. Завод маҳсулотидан мазкур областда кўплаб маданий-маиший, болалар муассасалари ҳамда турар жой бинолари барпо этилди. Заводдан деярли ҳар куни шаҳримиз ҳамда Сирдарё область қурилиш объектларига кўплаб ғишт жўнатилмоқда.

Кеча

бошқарма коллективи Сирдарё областининг Ленин номли пахтачилик совхозига 100 мингта «Большевик» совхозига эса 100 мингдан ортиқ пишиқ ғишт жўнатди. Шу куни заводдан пойтахт областининг Бўстонлиқ район қурилиш объектларига ҳам 50 мингта ғишт юборилди.

Тошкент экскаватор заводининг машинасозлари бу йил мамлакатимиз халқ хўжалиги эҳтиёжи учун 1350 та Э304В маркали экскаваторлар тайёрлаб беришга аҳд қилишган. Ҳар куни заводнинг тайёр маҳсулот жўнатиш полигонидан ўнлаб экскаваторлар жўнатилади.

СУРАТДА: янги экскаваторлар темир йўл платформаларида.

М. Нуриддинов фотолари.

ЙЎЛОВЧИЛАР ОҚИМИ ЎРГАНИЛАДИ

Шаҳар ижроия комитети йўловчилар оқимини ўрганиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу тадбир трамвай - троллейбус «Ташпассавтотранс» бошқармалари, барча турдаги пассажир транспорти ишларини координациялаш ва ривожлантириш бошқармаси ҳамда РСФСР уй-жой ва коммунал хўжалик министрлигининг «Росремэлектротранс» бирлашмасига қарашли бир группа москвалик мутахассислар бошчилигида ўтказилади.

24 апрелда шаҳримиздаги барча транспорт маршрутларида ҳисобчи ва инструкторлар пайдо бўлишади. Улар трамвай, троллейбус ва автобусларда юриб, транспортга минган ҳар бир йўловчига махсус талонлар тарқатишади. Манзилига етган йўловчи уни топшириб тушиб кетади. Бу талонларга қайд қилинган соддагина белгилар ҳар бир йўловчининг қайси маршрут бўйлаб кетаётганлигини аниқлаш имконини беради.

Йўловчилар оқимини ўрганиш шаҳримиздаги ҳамма транспортларда бир кунда ўтказилади. Тўпланган статистик материаллар транспорт тақсимотини тўғри ташкил этишга ёрдам беради. Бундан ташқари улар аҳоли манфаатини кўзлаб транспортларнинг аниқ график бўйича қатнашини таъминлаш, бекатларнинг ўрнини ўзгартириш ҳамда баъзи маршрутларни қайта тузиш имконини беради.

Ҳозирги кунда ана шу муҳим тадбирга тайёргарлик кўрилмоқда. Унда ҳисобчи сифатида шаҳримиздаги кўпгина ўқув юртларининг талабалари иштирок этишади. Шуни эсдан чиқармаслик кераки, йўловчилар оқимини ўрганишга оид бу тадбирнинг муваффақияти кўп жиҳатдан ҳамшаҳарларимизнинг ўзига боғлиқ. Улар асосий қоидаларга бўйсунган ҳолда транспортга фақат орқа эшикдан чиқишлари, ўзларига берилган талонни тушгунга қадар сақлашлари ва трамвай, троллейбус ёки автобусдан тушиш вақтида уларни ҳисобчиларга топширишлари лозим бўлади.

Н. ЖУКОВА,
«Росремэлектротранс» бирлашмасининг катта инженери.

20 апрель «Қизил шанбалик»

БЕШ ЙИЛЛИК ФОНДИГА

Қурилишларга жило беришда пардозлаш тресги 31-бошқармаси ҳиммати катта бўляпти. Бинокорлар коммунистик шанбаликка ҳар тарафлама ҳозирлик кўряптилар. Меҳнат байрамида бошқарманинг 296 ишчиси 407 квадрат метр дераза, эшикларга ойна солади, 385 квадрат метр эшик, дераза, пол бўяшади.

— Шу куни,—дейди бошқарма бошлиғи А. Рогов— ҳар бир ишчи ўз иш жойини ораста қилади. 150 туп мевали ва гул кўчатлари ўтқазади. 150 метр ариқ, 400 метр майдон тартибга келтирилади. Бу ишлардан тушган иш ҳақининг 700 сўми беш йиллик фондига ўтказилади.

Меҳнат байрамига чиқишади

«Қизил шанбалик»ка 460 киши қатнашиб, мўйна ва барра териларидан 31 минг сўмлик кийим кечак тикишади. Завод территорияси ободонлаштирилади. Спорт майдони ремонт қилиб, тартибга келтирилади. 200 туп мевали ва манзарали, беш юз туп гул кўчатлари ўтқазилади. Завод ҳовлисида 15 тонна қора металл йиғилади. Шу куни ишлаб топилган маблағдан 300 сўми беш йиллик фондига ўтказилади.

В. И. Ленин туғилган куннинг 104 йиллигига бағишлаб ўтказиладиган меҳнат байрамида Тошкент кўн-мўйна заводи коллективининг аҳди ана шундай.

ҚИЗҒИН ҲОЗИРЛИК

Илғор саноат корхоналари ишчи коллективларининг В. И. Лениннинг туғилган куннинг 104 йиллиги ҳамда Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг шонли ярим асрлик юбилейи шарафига меҳнат байрами ўтказиш тўғрисидаги ташаббусига якдиллик билан қўшилган хўжалик буюмлари заводи меҳнаткашлари ҳам «Буюк почин» шонли анъаналарига садоқатларини яна бир бор изҳор этишга аҳд қилдилар. Ҳозир корхонада коммунистик шанбаликка қизғин тайёргарлик кетаяпти.

Заводнинг 700 дан ортиқ ишчиси, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари меҳнат байрамига уюшқоқлик билан чиқишга қарор қилдилар. Шу куни ишчилар одатдагидек ўз дастгоҳлари олдига келиб, юксак унум билан ишлайдилар. Улар ўн тонна рухланган хўжалик буюмлари, 600 килограмм алюмин идишлар, дала шийпонлари учун мўлжалланган 50 та бак, 70 литр сув сиғадиган 50 та душ, 800 та гулдор патнис ишлаб чиқаришади. Тежаб қолинган алюминдан 10 мингта қошиқ ва вилкалар ҳам тайёрланади.

Меҳнат байрами куни корхонада катта ҳажмда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари олиб борилади. Кўплаб гул ва дарахт кўчатлари ўтқазилади, 15 тонна металл парчалари тўпланиб, «Узвторчермет»га жўнатилади. Иш ҳақидан тушган 1100 сўм маблағ беш йиллик фондига топширилади.

РЕЖАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Биринчи ғишт заводлари бошқармасида меҳнат байрамига бағишланган йиғилиш бўлди. Бунда «Қизил шанбалик»да бажариладиган иш режалари белгилаб олинди.

Шу куни бошқарма аҳли 140 мингта ғишт ишлаб чиқаради. Цехдаги жиҳозларни бўяб, завод территориясини орасталайди.

Завод территориясида бир гектарлик боғ барпо этишга қарор қилинди. Боғга 700 туп мевали ва манзарали дарахт ҳамда 500 туп гул кўчатлари ўтқазилади.

Меҳнат байрамида завод коллективи шаҳримизни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларида ҳам актив қатнашади. Шаҳримиз хиёбонларига бир неча юз туп дарахт ва гул кўчатлари экилади. Бир километрга яқин ариқ ва йўлкалар тозаланади. Улар қизил шанбаликдан тушган тўрт ярим минг сўмни беш йиллик фондига ўтказишга аҳд қилишди.

Шаҳримиздаги «Учқун» тўқимачилик галантерея фирмасининг айрим ишчилари шахсий беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариб, ҳозир ўнинчи беш йиллик топшириқларини бажаришга киришдилар. Сиз мана бу суратда корхонанинг ана шундай ёш наватор тўқувчиларидан бири, коммунистик меҳнат зарбдори Антонина Фролковани кўриб турибсиз. Зарбдор тўқувчи ярим йилдан буён ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилаяпти.

Ўзбекистон—жаҳон даврасида

Кўргазмада бадиий буюмлар

Май ойида Ғарбий Берлин шаҳрида Совет Иттифоқи маданияти ютуқлари ўн кунлиги ўтказилади. Ушбу маданий тадбир пайтида республикамизнинг турли бадиий ва ҳунармандчилик корхоналарида ишлаб чиқарилаётган нафис буюмлар кўргазмаси ҳам очилади. Шу муносабат билан, республика маҳаллий саноат министрлиги бадиий буюмлар бошқармасининг бошлиғи Ҳуррият Отажонова мухбиримизга қуйидагиларни маълум қилди.

— Совет Ўзбекистони меҳнаткашлари ярим аср давомида жуда катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлиги туфайли республикамизда бадиий ҳунармандчилик санъати ва унинг корхоналари ривожланди. Бошқармамизга қарашли барча корхоналарда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар Осиё, Европа, Америка қитъаларига экспорт қилинмоқда. Кўпгина маҳсулотларимиз Япония, Ҳиндистон, Польша, Канада, Сурия мамлакатларида ўтказилаётган халқаро кўргазмаларда муваффақият билан намойиш қилинди. Эндиликда, Мехикода очиладиган жаҳон кўргазмасига экспонатлар тайёрланмоқда.

Ғарбий Берлинда ташкил қилинадиган Ўзбекистон бадиий буюмлари кўргазмаси учун экспонатлар саралаб олинди. Намойиш этиладиган буюмларимиз орасида Бухоро зардўзлик фабрикасида тикилган миллий дўппилар, кийимлар бор. Немис томошабинлари ўзбекларнинг хонадонини безайдиган гулкўрпа, чойшаб билан танишадилар. Махсус сўзанада Ўзбекистон ССР нинг Давлат герби тасвирланган. Хива ва Шаҳрисабз усталари тўқиган гиламлар, Тошкентдаги музика асбоблари фабрикасида тайёрланган ўзбек миллий чолғу асбоблари, Марғилон атласлари ва бошқа хил буюмлар ҳам намойиш қилинади.

ИНСТИТУТДА ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Республика рус тили ва адабиёти педагогика институтида студентларнинг XI илмий конференцияси тугади. У Ўзбекистон ССР ва республика Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланди.

Илмий анжуманнинг ялпи мажлисини СССР Педагогика фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси, профессор, институт ректори В. В. Решетов кириш сўзи билан очди. Шундан кейин, олий ўқув юртининг катта ўқитувчиси В. Малашин, «Совет Ўзбекистон 50 йил ичида», 3-курс студенти И. Смирнов «Ўзбекистонда педагог кадрларни тайёрлашда рус тили ва адабиёти педагогика институтининг моҳияти» деган темаларда докладлар қилдилар. Йиғилишда республикамизда совет ҳокимиятини ўрнатиш ва унинг ғалабаларини мустаҳкамлаш учун олиб борилган курашларда актив қатнашган ветеранлар сўзга чиқдилар.

Конференцияда студентларнинг турли темаларга бағишланган 120 доклади тингланди ва муҳокама қилинди.

Ҳ. УСМОНОВ.

Қурилиш майдонларида

ПОЙДЕВОР ҚЎЙИЛДИ

Бугун

Беруний проспектида «Марказ-27» кварталн ёнида «Главташкентстрой» 6-қурилиш трести 70-қурилиш бошқармасининг Николай Мина бошлиқ комплекс бригада аъзолари «Узгипрогаз» бошқармаси бинолари комплекси қурилишига пойдевор қўйиш ишларини бошлашди.

Комплекс тўрт қаватли маъмурий бино, чойхона, гараж ва шу каби ёрдамчи корпуслардан ташкил топади.

Бир трест янгиликлари

ПОЛИКЛИНИКА ИШГА ТУШДИ

1-Қўйлиқ турар жой массивида янги поликлиника қурилиб, фойдаланишга топширилди. Барча қулайликларга эга бўлган кўп қаватли шифохонани тез ва соз қуришда «Главташкентстрой»га қарашли 3-трестнинг 15-қурилиш бинокорлари фидокорона меҳнат қилдилар. Бинога сайқал беришда пардозлаш трестига қарашли 24-қурилиш бошқармасининг Ц. Цой бошлиқ пардозловчилари ҳамжиҳатлик билан ишлашди. Поликлиника кунига 750 дан ортиқ беморга хизмат кўрсатади.

84 ОИЛА ҚУВОНЧИ

Пардозлаш трестига қарашли 11-қурилиш бошқармаси ишчилари куни кеча Лоҳутий кўчасида тўрт қаватли 84 квартирали турар жой биносини муддатидан илгари пардоздан чиқариб, фойдаланишга топширдилар. Шу кунларда бинода ҳовли тўйлари ўтказилмоқда.

САЙҚАЛЧИЛАР АҲДИ

28-қурилиш бошқармаси сайқалчилари қизил шанбаликда иштирок этиш тадбирларини белгилаб чиқдилар. Шу куни 350 пардозловчи меҳнат байрамига чиқиб, шаҳримиз қурилиш объектларида 1700 квадрат метр пол ва эшикларни бўёқдан чиқарадилар. Шу куни 700 туп дарахт ва бута ўтқазилади. Қизил шанбаликдан тушган маблағнинг 1,5 минг сўми беш йиллик фондига ўтказилади.

Пойтахтимиз гўзал ва кўкаламзор бўлсин!

ҲАШАР ЙЎЛИ БИЛАН

Ленин районидаги 3-маҳаллада ҳашар йўли билан бирмунча ибратли ишлар қилинмоқда. Коммунистик шанбалик олдидан ҳар шанба, якшанба кунлари ҳашар ўтказиляпти. Бу ишда маҳалланинг 180—185 аъзоси иштирок этяпти.

— Ҳозирги кунгача, —дейди маҳалла комитетининг раиси М. Содиқов, — Билимдон кўчасининг I, II, III, IV проездлари, Файзиобод кўчасининг III, V, VIII проездларидаги ариқчалар тозаланди. Бу 5 минг погон метрни ташкил этади. Ариқлардан чиққан 40 тонна ахлат шаҳар ташқарисига чиқариб ташланди.

Маҳаллада кўкламги кўчат ўтқазиш қизғин бормоқда. Ҳар бир хонадон ўз уйи олдига, кўча ва проездларга яхши ният билан кўчат экмоқда. Қисқа вақт ичида 6 минг туп мевали ва 2500 туп манзарали дарахт кўчатлари, 1500 туп гул ва 6 минг туп бута, тўсиқлар экилди.

МЕҲНАТЛАРИ ТАҚДИРЛАНДИ

Собир Раҳимов райони меҳнаткашлари кўчат ўтқазиш планини муваффақиятли бажардилар. Район ўқувчилари бу йилги ободонлаштириш ойлигида 2500 дона дарахт, 6000 яшил тўсиқ ва 700 мингдан ортиқ гул ўтқазишга аҳд қилган эдилар.

Маннон Уйғур номли 22-мактаб ўқувчилари Собир Раҳимов истироҳат боғини оталиққа олиб, бу ерни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришда жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилдилар. 1,5 минг ўқувчи ўқитувчилар бошчилигида истироҳат боғида 150 туп мевали ва манзарали дарахт ҳамда 200 дан ортиқ ранг-баранг гул ўтқазишди. Шаҳар табиатни муҳофаза қилиш жамияти эса мактаб ўқувчиларининг бу меҳнатларини тақдирлаб уларни Фахрий ёрлиқ билан мукофотлади.

КЎЧАТ СЕРОБ

Шу кунларда Шредер номли узумчилик, боғдорчилик ва виночилик илмий-тадқиқот институтининг олимлари ва боғбонлари бетиним ишламоқдалар. Улар республика шаҳар ва қишлоқларини боғ-роғларга айлантириш мақсадида жуда кўплаб мевали дарахт кўчатлари ва ток қаламчаларини етиштирдилар.

Институт тажриба хўжаликларида тайёрланган олма, нок, беҳи, ўрик, шафтоли, гилос, олча, бодом, ёнғоқ кўчатлари Тошкент шаҳар аҳолисига ва турли ташкилотларга пешма-пеш етказиб берилмоқда. Ҳозирги пайтга қадар Тошкент бўйича тарқатилган кўчатлар умумий сони ярим миллион тупдан ошиб кетди.

ОЛИМЛАР АНЖУМАНИ

Зоология ва паразитология илмий-текшириш институтида Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллигига бағишлаб учрашувлар, конференциялар ўтказилмоқда.

Кеча институтда химия ва биология усуллари билан ғўза зараркунандаларига қарши кураш, шунингдек, умуртқали умуртқасиз ҳайвонларнинг экологияси туркумлари темасида ёш олимлар ва аспирантларнинг 23-юбилей конференцияси бўлди.

Анжуманни институт директори Ғ. Султонов очди. Шундан сўнг олимларнинг 40 дан ортиқ доклади тингланди.

Ғоятда қизиқарли ўтган конференцияда шаҳримиздаги қатор олий ўқув юртларидан ва илмий-текшириш институтларидан ёш олимлар иштирок этишди.

ПРАВДА саҳифаларида

⊙ Финляндия Республикаси Президенти Урхо Кекконеннинг КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневга телеграммаси берилган. Унда Урхо Кекконен Финляндия билан СССР ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартноманинг 26 йиллиги муносабати билан самимий табриклар изҳор қилади.

⊙ СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ўтган куни Парижда Франция Бош министри П. Месмер билан учрашди. СССР давлат делегациясининг бошлиғи бош министрга Франция Республикасининг президенти Жорж Помпиду вафоти муносабати билан совет халқи номидан таъзия билдирди.

⊙ СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний кеча Парижда Япония Бош министри Какуей Танакани қабул қилди ва у билан суҳбатлашди. Суҳбат чоғида— совет-япония муносабатларининг турли масалалари муҳокама қилинди.

ТАРАДДУД

«Ғалаба» паркида янги мавсумга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Умумий овқатланиш объектлари ремонт қилинмоқда, чўмилиш жойларига қум сепилмоқда. Ҳар куни атрофдаги техникум студентлари ва мактаб ўқувчиларидан 100—150 киши дарахт ва кўчатлар экишмоқда.

Янги мавсумда паркка ташриф буюрувчилар бир қатор янгиликларнинг гувоҳи бўлишлари мумкин. Парклиги «Прогресс» деб номланган катер сотиб олди. Эски «Амур» катери ва 50 та қайиқ ремонт қилинаяпти. 1 майгача «Ромашка» болалар аттракциони тайёр бўлади.

Яқинда паркда томоша ҳалқачаси ўрнатилди. Бунинг ёрдамида 80 киши 30 метр баландликда шаҳарни томоша қилиши мумкин.

Бугун

ҳалқачанинг электр жиҳозларини монтаж қилиш бошланди. Кабеллар тортилиб, чироқлар ўрнатиляпти.

22 апрель — мавсум очилган куни ҳалқачада бир йўла 600 лампочка нур таратади.

«Билим» жамияти таклифи билан

Республика «Билим» жамиятининг таклифига биноан машҳур грузин геохимиги, академик Анатолий Михайлович Фокин Тошкентга келди. Унинг сафардан мақсади пойтахтимиздаги бир қатор илмий-тадқиқот муассасаларида бўлиб суҳбатлар ўтказишдир. У В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университети, республика геология министрлиги, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ҳамда геология ва геофизика илмий-тадқиқот институтида лекция ва суҳбатлар ўтказди. Қардош республика олими ўзбек ҳамкасбларига грузин олимларининг турли фанлар бўйича қилаётган кашфиётлари ва геология соҳасида қўлга киритилаётган янгиликлар ҳақида гапирди. Унинг «В. И. Вернадский қомусчи ва мутафаккир» мавзусидаги лекцияси қизиқиш билан тингланди.

Швециянинг пойтахти—Стокгольм, мамлакатнинг йирик саноат ва маданий маркази ҳисобланади. Уни «Шимол Венецияси» деб ҳам аташади. Шаҳар Меларен кўлининг оролларига жойлашган. 40 дан зиёд кўприк унинг турли қисмларини бир-бири билан боғлайди. Бепоён сув уфқлари, кенг ўрмон массивлари ва турли туман кўприклари бўлган Стокгольмни жаҳоннинг энг чиройли шаҳарларидан бири деса бўлади.

СУРАТДА: пойтахтнинг марказий қисми.

М. Косов фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ФУТБОЛ

Ўтган куни бўлиб ўтган СССР Кубоги учун биринчи нимчорак финал ўйинларида қуйидаги натижалар қайд қилинди: «Динамо» (Москва)—«Зенит»—3:1, «Заря»— «Қайрат»— 3:2, «Шахтёр» (Донецк)— АСК (Ростов-Дон) — 2:0, «Спартак» (Москва)— «Торпедо» (Москва)— 0:0, «Днепр» (Днепропетровск)—ЦСКА—1:0, «Динамо» (Тбилиси) —«Черноморец»—2:0, «Арарат» — «Нефтчи»—2:0.

* * *

Ўтган куни Тошкентнинг «Пахтакор» футболчилари ўртоқлик учрашувида Пермнинг «Звезда» командасини 2:1 ҳисобида ютишди. Тўпларни меҳмонлар дарвозасига Варюхин ва Фёдоров киритди.

ЮБИЛЕЙГА БАҒИШЛАБ

Ҳамза район партия комитетининг агитация-пропаганда бўлими ва район хотин-қизлар совети Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллик юбилейига бағишлаб қатор учрашув кечалари ва маросимлар ўтказмоқда.

Куни-кеча Янгиобод массивидаги 227-мактабда «Ўзбекистон хотин-қизларининг 50 йил ичида босиб ўтган шонли йўли» деган темада навбатдаги учрашув кечаси бўлиб ўтди.

Учрашувга 300 га яқин хотин-қиз иштирок этди. Унда Ҳамза район партия комитетининг секретари М. Содиқова республикамизда 50 йил ичида эришилган ютуқлар ҳақида доклад қилди. Шундан сўнг, учрашувнинг адабий кечаси бўлди. Бунда шоиралардан Саида Зуннунова, Ойдин Ҳожаевалар ўзларининг янги шеърларидан ўқиб беришди. Таниқли санъаткорлар ижросида концерт берилди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

⊙ БЕЛГРАД. Югославиядаги Македония Республикасининг пойтахти Скопледа медицина асбоблари халқаро виставкаси очилди. Бу виставкада медицина аппаратлари, асбоблари, дори-дармонлар, санитария ва гигиена буюмлари намойиш қилинмоқда. Виставкада Югославия корхоналари, шунингдек, Венгрия Германия Демократик Республикаси, Чехословакия, Совет Иттифоқи ва бошқа бир қанча мамлакатларнинг корхоналари иштирок қилмоқда.

⊙ КАРАКАС. Венесуэла меҳнаткашларининг ягона маркази ташкил этилган куннинг ўн бир йиллиги — нишонланди. Мамлакатдаги ана шу энг йирик касаба союз бирлашмасининг 300 мингдан ортиқ аъзоси бор. Бу бирлашма Венесуэладаги барча тараққийпарвар кучлар билан биргаликда табиий бойликларни мамлакатга қайтариш учун курашмоқда. Чет эл монополиялари мамлакатнинг табиий бойликларини ваҳшиёна талон-торож қилмоқдалар.

⊙ БАҒДОД. Ироқ ҳукумати, деди молия министри Амин Абдил Карим, бу молия йили бюджетидан аҳолининг социал ва маданий эҳтиёжлари учун ўтган йилдагига нисбатан 50 процент кўпроқ маблағ сарф қилмоқда. Министр мамлакат экономикасини ривожлантириш учун ажратилган капитал маблағларнинг миқдори бюджетда мўлжалланган барча чиқимларнинг 40 процентини ташкил этади, деди.

⊙ ВАШИНГТОН. АҚШ конгресси вакиллар палатаси шу молия йилида Пентагоннинг эҳтиёжлари учун қўшимча тарзда 668 миллион доллар ажратиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини маъқуллади. Бу эса ҳукуматнинг шу мақсадлар учун талаб қилган маблағларидан қарийб икки баравар кам. Бу факт конгрессда жуда катта ҳарбий ҳаражатлар миқдорини камайтириш кайфияти кучайганлигидан далолат беради.

ИҚТИСОДИЙ ТАЪЛИМ СИСТЕМАСИДА ЎҚУВ ЙИЛИНИ ТУГАЛЛАШ ТЎҒРИСИДА

Иқтисодий таълим системасининг иши масъулиятли даврга кирди — иккинчи ўқув йилини тугаллаш босқичига ўтди. Шу ўқув йилида КПСС Марказий Комитети 1973 йил апрель ва декабрь пленумларининг қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг декабрь пленумида сўзлаган нутқида берилган анализ, чиқарилган хулосалар ва баён этилган қоидалар, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига мурожаатининг идеялари меҳнаткашлар барча категорияларининг диққат марказида турибди. Бу ҳужжатлар таълимнинг мазмунини бойитди, уни актуаллаштирди, пропагандистлар ва тингловчиларнинг диққат-эътибори ва ижодий куч-ғайратларини мамлакат иқтисодий тараққиётининг ҳозирги ва келажакдаги вазифаларини ҳал этишга сафарбар қилди.

ТАЪЛИМНИНГ САМАРАСИНИ ОШИРИШ

Иқтисодий таълим системасида иккинчи ўқув йили КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашларга иқтисодий таълим беришни яхшилаш тўғрисида»ги қарори қандай бажарилаётганлиги ҳақида» деган ҳужжат талабларини амалга ошириш шиори остида ўтмоқда. Қилинган анализ партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжалик органлари томонидан ана шу ҳужжат асосида амалга оширилган тадбирлар ижобий натижалар бераётганлигини кўрсатади. Ўтган, биринчи ўқув йили сабоқлари кўп жиҳатдан эътиборга олинди, иқтисодий таълим ҳар томонлама пухта уюштирилди. Ўқишни ташкил этиш, пропагандист кадрларни танлаш, тайёрлаш ва тарбиялаш, ўқув методика базасини мустаҳкамлаш масалалари муваффақиятли суратда ҳал этилмоқда. Министрликлар ва идоралар, хўжалик раҳбарлари иқтисодий таълимни тўғри уюштиришга катта эътибор бера бошладилар.

Кўпгина партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжалик органлари, бирлашмалар, давлат корхоналари ва колхозларнинг раҳбарлари иқтисодий таълимдан қуйидаги мақсадларда самарали фойдаланмоқдалар:

— КПССнинг ички ва ташқи сиёсатини, беш йиллик планни муваффақиятли бажариш юзасидан партия ҳужжатларида белгиланган амалий тадбирларни кенг оммага тушунтириб бериш;

— меҳнаткашларни ишлаб чиқаришни бошқаришда актив ва иқтисодий жиҳатдан моҳирона қатнашиш, ўз иш участкасида самарали меҳнат қилиш учун зарур бўлган иқтисодий билимлар билан, энг яхши корхоналарнинг, беш йиллик қаҳрамонларининг тажрибаси билан, хўжалик анализи кўникмалари билан қуроллантириш;

— меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларда ҳар бир кишининг ташаббус кўрсатиб ижобий меҳнат қилишга, социалистик хўжалик юритиш, совет турмуш тарзи нормалари ва принципларига мувофиқ иш кўришга чорлайдиган юксак ғоявий-ахлоқий ҳислатларни камол топтириш;

— 1974 йил планини ва умуман беш йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун ўтказилаётган социалистик мусобақада омманинг ижодий активлигини юксалтириш.

Аммо, афсуски, таълим яхши уюштирилмаганлигини, машғулотларнинг савияси паст эканлигини, уларнинг амалий жиҳатдан кам самара бераётганлигини кўрсатадиган ҳоллар оз эмас.

ЯКУНЛАРНИ ТЎПЛАШ

Партия ўқуви ва оммавий иқтисодий таълим практикаси ўқувнинг якунларини тўплашда бир қанча формаларни илгари сурди. Назарий конференциялар, ёзма ишларни ёқлаш, амалий топшириқларни бажариш, синов ва имтиҳонлар, ўзаро суҳбатлар, обзор-лекциялари ва ҳоказолар шулар жумласидандир. Формаларни танлаб олиш кўп омилларга боғлиқдир. Бунда курсни ўрганишнинг тугалланишини ҳам, ўқиш жараёнида якунловчи машғулотлар ўтказилишини ҳам назарда тутиш керак. Аммо ҳар икки ҳолда ҳам ўқув йили якунларини тўплаш расмий бир иш бўлмай, балки меҳнаткашларга иқтисодий билим бериш жараёнидаги муҳим марраdir.

Ўз-ўзидан маълумки, билим савиясини белгилаган вақтда тингловчиларнинг ўқув қўлланмаларидаги айрим таъбир ва қоидаларни ўзлаштириш даражасинигина эмас, аввало иқтисодий жиҳатдан фикр юрита билишни, иқтисодий ҳаётнинг йирик ва оддий ходисаларига давлат, партия нуқтаи назаридан ёндоша билишни, ўз иқтисодий фаолиятининг бутун жараёнига, ўз меҳнат коллективидаги ишнинг аҳволи тўғрисида маркcча-ленинча иқтисодий назария позицияларида туриб, партия сиёсати талабларига асосан чуқур фикр юрита билиш эътиборга олиниши керак.

Якунловчи машғулотлар тингловчиларнинг ҳосил қилинган билимларни ўзларининг меҳнат ва ижтимоий фаолиятида қандай қўлланаётганликлари тўғрисида иқтисодий жиҳатдан асослаб берилган ҳисоботларини, 1974 йилдаги муқобил планлар ва мажбуриятларнинг бажарилишини анализ қилишни ўз ичига олиши керак. Тингловчилар бажарган амалий ишларнинг натижаларини, улар томонидан киритилган таклифларни умумлаштириш ва бу таклифларнинг қандай амалга оширилаётганлигини кўрсатиб ўтиш ҳам мақсадга мувофиқдир.

1974 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш учун ўтказилаётган социалистик мусобақада тингловчиларнинг ташаббуси ва активлигини оширишга таъсир кўрсатиш, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида беш йилликнинг тўртинчи йилини КПСС XXIV съездининг қарорларини бажаришда янги муваффақиятлар билан нишонлаш тўғрисида қилган даъватига уларнинг эътиборини жалб этиш — якунловчи машғулотларнинг муҳим вазифаларидан биридир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев қўриқ ерлар ўзлаштирилишининг 20 йиллигига бағишланиб Олмаотада ўтказилган тантанали мажлисда сўзлаган нутқида партия аграр сиёсатининг асосий йўналишларини баён қилиб берди. Партия аграр сиёсатининг ана шу асосий йўналишларини муҳокама қилишга алоҳида эътибор бериш зарур.

Иқтисодий таълим системасида 1973-74 ўқув йилининг якунларини тўплаш тартиби, форма ва методлари тингловчиларнинг категорияларини ва ўқув программасининг бажарилишини эътиборга олиб, якунловчи машғулотлар олдига қўйиладиган мақсадларга қараб табақалаштирилади, қуйидагилар тавсия этилади:

«ИҚТИСОДИЙ БИЛИМ АСОСЛАРИ» КУРСЛАРИ БЎЙИЧА

«Иқтисодий билим асослари» курслари бўйича таълимни тугаллаш вақтида ўқишнинг барча формаларида шуғулланувчи ишчилар ва колхозчилар имтиҳондан ўтказилиши керак. Бунинг боиси шуки, иқтисодий тайёргарлик ҳар бир ходимнинг малакасини оширишнинг муқаррар зарур бўлган муҳим таркибий қисмидир.

Имтиҳонларни кўнгилдагидек топшириш ишчи ва колхозчиларга навбатдаги разрядлар ва даражаларни бериш, мутахассисларни аттестациядан қайта ўтказиш вақтида иқтисодий тайёргарликни ҳисобга олиш учун асос бўлади. Таълимнинг якунларини тўплаш вақтида ҳар бир тингловчининг бутун ўқиш жараёнида камида иккита амалий топшириқни муваффақиятли бажарганлиги эътиборга олинади.

Имтиҳонларни муайян контроль саволлар юзасидан суҳбат тарзида ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Имтиҳонларни қабул қилиш учун пропагандист, тегишли ишлаб чиқариш бўлинмаси маъмурияти, партия ва жамоат ташкилотларининг вакилларидан иборат комиссия тузилади. Ҳар бир тингловчининг ҳосил қилинган билими тўғрисида комиссия томонидан чиқариладиган хулоса ходимнинг ўқув курси ҳажмида иқтисодий тайёргарлиги тўғрисидаги ҳужжатда (гувоҳнома, шаҳодатномада) қайд қилиш учун асос бўлади.

Контроль саволларнинг намунавий рўйхати «Экономическая газета»нинг навбатдаги сонида босиб чиқарилади. Масалан, сиёсий мактаб, коммунистик меҳнат мактаби ёки иқтисод мактабининг пропагандисти ва тингловчилари контроль саволлар билан танишиб чиққанларидан кейин бутун темани етарли равишда тўлиқ ва чуқур ўрганиб чиқилмади, имтиҳон бериш учун кўрилган тайёргарлик кифоя эмас, деган хулосага келганлари тақдирида корхона ёки колхоз партия ташкилоти ва раҳбарларининг қарорига биноан курс бўйича машғулотлар учинчи йили давом эттирилиши мумкин. Имтиҳон топшириш якунларига қараб комиссия ҳам шундай хулоса чиқара олади.

Хусусан кўкламги дала ишларини бажариш муносабати билан имтиҳонларни ташкил этишда шошмашошарликка йўл қўймаслик керак. Тингловчиларнинг мустақил тайёрланиши учун вақт ажратиб бериш, имтиҳонларни эса зарурат бўлишига қараб экиш ишлари тамом бўлгандан кейин ўтказиш мақсадга мувофиқдир.

Намунавий ўқув программаларида тавсия этилган фанларни ўрганиб чиқишни поёнига етказмаган тингловчилар билан якунловчи машғулотлар одатдаги тартибда ўтказилади.

Ишчилар ва колхозчилар билан «Иқтисодий билим асослари» курсларининг ўтилган темалари бўйича ҳосил қилинган билимларни текшириш ва тўлатиш имконини берадиган масалалар юзасидан 1—2 машғулот ўтказиш, тингловчиларнинг диққат-эътиборини иқтисодий ишларда актив қатнашишга қаратиш мақсадга мувофиқдир.

«ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЭКОНОМИКАСИ ВА УНИ БОШҚАРИШ АСОСЛАРИ» КУРСЛАРИ БЎЙИЧА

«Ишлаб чиқариш экономикаси ва уни бошқариш асослари» ҳамда «қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши экономикаси ва уни бошқариш асослари» курслари бўйича корхоналар, колхозлар, совхозларнинг бўлинмалари, муассасаларнинг раҳбарлари ҳамда мутахассислари учун иккита якунловчи машғулот ўтказилиши лозим.

Бу курс бўйича имтиҳонлар учинчи ўқув йили тамом бўлгандан кейин ўтказилади.

«БОШҚАРИШ ФАНИ ВА ПРАКТИКАСИ» ҲАМДА «СОЦИАЛИСТИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИ ИЛМИЙ БОШҚАРИШ АСОСЛАРИ» КУРСЛАРИ БЎЙИЧА

Министрликлар, идоралар, республика, ўлка ва область бошқарув органларининг раҳбар кадрлари, бирлашмалар, корхоналар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари учун белгиланган курслар бўйича йил якунларини тўплаган вақтда илмий-амалий конференцияларни ўтказиш ва бу конференцияларда экономика ҳамда бошқаришнинг актуал проблемалари юзасидан тайёрланган доклад ҳамда рефератларни муҳокама қилиш керак.

«Хўжалик фаолиятининг турли соҳаларига раҳбарлик қилишга партиявий ёндошиш тўғрисида» деган темага алоҳида эътибор бериш лозим.

Тингловчиларнинг ана шу курсларни ўрганишга доир узил-кесил якунлар учинчи ўқув йили тамом бўлганидан кейин ўтказиладиган имтиҳонларда тўпланади.

* * *

1973-1974 ўқув йилининг якунлари ишчанлик, юксак талабчанлик вазиятида тўпланиши керак. Партия, давлат, хўжалик, касаба союз ва комсомол органлари, иқтисодий таълим советлари, сиёсий маориф уйлари ва кабинетлари якунловчи машғулотларга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказишда пропагандистларга ҳар томонлама ёрдам беришлари лозим.

Ёз фаслида ҳам иқтисодий таълим масалаларига эътибор сусайтирилмаслиги керак. Бунда янги ўқув йилига тайёргарлик, тингловчиларнинг ҳосил қилган билимларини практикада қўлланиш ва Иваново областидаги пропагандистлардан ўрнак олиб уларга ёрдам бериш масалалари биринчи ўринга қўйилади. Иқтисодий таълим системасидаги барча пропагандистларнинг ана шу ташаббусни қўллаб-қувватлашлари — иқтисодий таълим самарадорлигини оширишнинг муҳим йўналишидир.

«ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА»дан.

КЎПРИКСОЗЛАР ҲИММАТИ

7- «Мостострой» трести қурувчилари йилнинг дастлабки кварталида қурилиш-монтаж ишлари планини барча кўрсаткичлар бўйича ортиғи билан адо этдилар. Жумладан, объектларни фойдаланишга топшириш плани 108 процент бажарилди. Пландаги беш миллион ўрнига 5 миллион юз минг сўмликдан зиёд қурилиш-монтаж ишлари ниҳоясига етказилди.

Шу кунларда трест бинокорлари янада унумдорлик билан меҳнат қилиб, иш нормаларини 1,5—2 ҳисса адо этишмоқда. Улар шанба ва якшанба кунларида шаҳримизни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишларида ҳам актив қатнашмоқда. Куни — кеча трест ходимлари ҳашарда бўлиб, Чилонзор район хиёбонлари, шунингдек, трест территориясига 500 дан ортиқ мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ҳамда яшил тўсиқлар ўтқаздилар. Улар икки километрдан зиёд ариқларни тозалашди.

Айни кунларда кўприксозлар коммунистик шанбаликка катта ҳозирлик кўрмоқдалар. Кўприксозлар меҳнат байрамида шаҳримизнинг Фарҳод кўчасида бунёд этилаётган юбилей объектларидан бири — улкан кўприк қурилишида меҳнат қилишади. Шу кунги тушган маблағнинг 1500 сўми беш йиллик фондига ўтказилади.

Пардоз ишлари тугалланди

Юнусобод массивининг А—4 микрорайонида яна бир турар жой биносини жилолаш ишлари тугалланди. Тошкент уйсозлик комбинати 1-пардоз ишлари бошқармаси. М. Муйдинов бошлиқ комплекс жилокорлик бригадасининг сайқалчилари 40 хонадонга мўлжалланган бинони сифатли қилиб пардоз қилишди.

Бунда бригаданинг З. Макушина, А. Лапшина, Г. Самигулин, А. Сафин сингари бўёқчи, дурадгорларининг улуши катта бўлди.

Жаҳон ойнаси

„ШКОДА“ЧИЛАР ИЗЛАНИШЯПТИ

«Шкода»нинг нима эканлигини яширроқ тасаввур қилишингиз учун бир неча рақамни келтираман. Мамлакатдаги бу йирик ишлаб чиқариш бирлашмасига кирган корхоналарда Чехословакиянинг ҳар йигирманчи машинасози ишлаяпти. 1973 йилда «Шкода»нинг республика миллий даромадига қўшган ҳиссаси икки ярим миллиард кронни ташкил этди. 60 дан ортиқ мамлакат Чехословакиядан «шкода»чилар тайёрлаган станок ҳамда машиналарни импорт қилмоқда. Мазкур бирлашма Совет мамлакати тўққизинчи беш йиллигининг йирик янги қурилишлари бўлган «Азовсталь» ва Кама автомобиль заводи учун ноёб асбоб-ускуналар етказиб беради.

Чехословакияда Пльзенни «Шкода»чилар метрополияси деб атайдилар. Ғарбий Чехия ўлкасининг бу йирик шаҳрида бирлашма ўзаги — В. И. Ленин номидаги комбинат жойлашган. Унинг цехлари, устахоналари, лабораториялари, конструкторлик бюросида салкам қирқ минг ишчи, техник, инженер ва конструктор ишлаяпти.

В. И. Ленин номидаги комбинатнинг бош директори Вацлав Клайл шундай ҳикоя қилади:

— 1974 йил республиканинг бутун халқ хўжалиги учун бўлганидек, бизнинг корхонамиз учун ҳам ҳал қилувчи йил ҳисобланади. Коллективимиз буни шу беш йилликнинг катта ишлаб чиқариш программасини бажариш имконини берадиган даражагагина етиб қолмай, балки келгуси — олтинчи беш йилликнинг план топшириқларини муваффақиятли бажариш йўлини топишимиз керак, деб тушунади. Шунинг учун биз энг тажрибали, ташаббускор ишчи, техник, инженерларга корхона ишини такомиллаштириш, хом ашё ва материалларни тежаш, маҳсулот таннархини пасайтириш, станок ҳамда асбоб-ускуналардан самаралироқ фойдаланиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини ошириш, ишлаб чиқаришни бошқариш методларини ва меҳнатни илмий ташкил этиш системасини такомиллаштириш юзасидан янги резервларни қидириб топиш бўйича ўз таклифларини айтишга чақирдик. Шу билан бирга биз таклифларни амалга ошириш катта моддий харажатлар билан боғлиқ бўлмаслигига ёки янги капитал сарфлашларга олиб келмаслигига эътибор бердик... Бу мактубни бош маъмурият, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари имзолади.

—Корхона олдида турган вазифаларни ҳал қилишга ишлаб чиқаришда бевосита банд бўлган бунчалик кўп кишиларнинг жалб этилиши Пльзендаги «Шкода» тарихида биринчи марта бўлиши эди,— деб сўзида давом этади Вацлав Клайл,— ҳозир биз бу тажриба кўнгилдагидек бўлди, деб айта оламиз. Биз мурожаат қилган ҳар бир киши комбинат тақдири ўзининг ижодий меҳнат қилишига боғлиқ эканлигини ҳис этди. Таклифлар тўпланиб, таҳлил қилингач, уларни амалга ошириш жуда катта сумма — 33 миллион крон иқтисодий фойда бериши аниқланди.

Вацлав Клайл «Шкода»нинг кўп минг кишилик коллективи қатнашаётган актив ижодий изланишнинг биринчи якунлари ҳақидагина гапириб берди. Корхонанинг рационализация бўлимига комбинат раҳбарлиги мурожаат қилган кишилардангина эмас, бошқа ходимлардан ҳам хатлар келиб турибди. Муҳим ишга ўзларининг ҳам дахлдор эканликларини англаган ўнларча бундай ходимлар ҳам ўз рационализаторлик таклифларини киритмоқдалар.

«Агар биз қўл қовуштириб, кимдир келиб биз учун ҳамма нарсани қилиб беради, деб кутиб ўтирсак орқада қолишимиз мумкин», — деб ёзади «Шкода»нинг энг яхши рационализаторларидан бири Ярослав Яноушек,— бу эса Владимир Ильич Ленин номидаги корхона коллективига ярашмайди. Ленин «Социализм ҳар бир ишчи ўз фойдаси учун эмас, балки тўлалигича бутун жамият учун меҳнат қилаётган ерда туғилади», деб таълим берганди. Бундай меҳнат суст бўлмаслиги керак ва суст бўлолмайди ҳам. Бундай меҳнат фидокорона, ижодий бўлади... Бизнинг бригадамиз социалистик меҳнат бригадаси деган шарафли номга эришди, у ўзини ижодий изланишга сафарбар қилинган деб ҳисоблайди. Бу изланиш кундалик меҳнатнинг зарур шарти бўлиб қолиши лозим...».

Ярослав Яноушекгина эмас, балки юзлаб, минглаб «Шкода»чилар ана шундай ўйлаяпти. Изланиш давом этмоқда.

В. ГУШЧИН,
АПН мухбири.
Прага.

БУДАПЕШТ. Венгрия пойтахтининг XI—районидаги турар жой кварталларидан бирида барпо қилинган хиёбонга Сальвадор Альенде номи берилди.
МТИ—ТАСС фотоси.

БОТАНИКА БОҒИГА 275 ЙИЛ ТЎЛДИ

БЕРЛИН. (ТАСС). Галледаги ботаника боғига 275 йил тўлди. Бу боғ фақат ГДРдагина эмас, республикадан ташқарида ҳам жуда машҳур. Мартин Лютер номидаги университетнинг илмий ходимлари боғдаги 12 минг хил ўсимлик ва дарахтларни кузатиб туришади. Ўрта Денгиз районидан келтирилган ўсимликлар дунёсининг намуналари, хилма-хил гўзал кактуслар, хушбўй орхидея, дарё ва кўлда ўсадиган гиёҳлар катта қизиқиш туғдиради.

Галледаги ботаника боғининг ходимлари ГДР ва дунёнинг бошқа мамлакатларидаги 700 та ботаника боғи билан яқиндан алоқа боғлаган. Улар ҳар йили ўзларининг чет эллардаги ҳамкасабаларига ўсимликларнинг қимматбаҳо уруғи солинган неча минглаб пакет юбориб туришади.

Шу ботаника боғида икки йилдан бери ГДРдаги дастлабки ботаника мактаби ишлаб турибди. ГДРнинг турли шаҳарларидан келган йигит ва қизлар бу мактабда селекционерлик ва боғбончилик касбини ўрганадилар.

ДЎСТЛИК ҚУРИЛИШИДА

ДАМАШҚ. (ТАСС мухбири). Ҳозирги кўклам кунлари Фрот тўғони қурилишидаги ишлар тобора жўш урмоқда. Асбоб-ускуналарни монтаж қилиш қизғин давом этмоқда. Ал—Асад сунъий сув омбори тўлдирилмоқда.

Сув омборининг тўлдирилиши Фрот ҳавзасидаги унумдор ерларни бо тартибли суғоришга киришиш имконини ҳам беради. Сал кам 640 минг гектар ер телба Фротнинг ҳалокатли тошқинлари хавфидан халос бўлади, шундан 110 минг гектари бевосита сув омборидан суғориладиган бўлади. Март ойининг ўрталарида Суриянинг шарқий районларида қаттиқ жала қуйган пайтда тўғон Сурия билан Ироқни тошқин офатидан омон сақлаб қолди. Қурувчилар апрель—май ойларидаги тошқин сувлари ҳам муваффақиятли суратда тўхтатиб қолинишига аминдирлар.

Дарё ҳавзасидаги ерларни ўзлаштиришда совет ташкилотлари Сурияга катта ёрдам бермоқдалар. Уларнинг кўмаги билан сув омборидан ғарб томонда жойлашган Мекнес массивида жами 70 минг гектарга яқин ерни ўзлаштириш мўлжалланмоқда. Бу ерда совет мутахассислари ёрдамида давлат хўжалиги, 17 минг гектар ерни ўз ичига оладиган ирригация системаси ва катта насос станцияси қурилмоқда.

Фротдаги азим иншоотни Сурия Араб Республикасининг президенти Ҳафиз Асад бузилмас Сурия — Совет дўстлигининг рамзи деб атади. Бу иншоот республика экономикасининг асоси бўлиб қолади.

Б. УРОНОВ.

Бугун—юбилей объектларида

«БАХТ»ДА ИШЛАР ҚИЗҒИН

Бир вақтлар бу ердаги шағал ва қумни бульдозерлар машиналарга ортиб, қурилишга элтишарди. Кейинчалик шаҳримиздаги ахлат ва чиқиндилар бу ерга олиб чиқиб ташланадиган бўлди. Чирчиқ суви яқинидаги ахлатхона бора-бора ботқоқликка айланди. Олмалиқ шоссеси бўйлаб ўтувчилар Чирчиқ кўпригидан ўтгандан сўнг ахлатхонага айланган қирғоқнинг ўнг томонига иложи борича қарамасликка уринишарди. Ҳа, бу ер ана шундай ташландиқ жой эди.

Мана, икки ойдирки, Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети «Бахт» дам олиш зонасини қуриш ҳақида қарор қабул қилди. Бу ер тошкентликларнинг энг катта, жуда чиройли ва мириқиб дам оладиган жойига айланади. Дам олиш зонасининг биринчи комплекси Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг олтин тўйи арафасида фойдаланишга топширилади.

Қурувчилар олдида улкан ишлар турибди. Улар октябрь ойигача 2 миллион 270 минг сўмлик иш бажаришлари керак. Истироҳат боғи 70 гектарлик майдонда барпо қилиниб, уни 30 гектарини кўлнинг сув ҳавзаси эгаллайди. Вақт кутиб турмайди, албатта. Шунинг учун ҳам «Бахт»нинг қурилиши кўпгина йирик ташкилотларга — «Промжилводстрой», «Главташкентстрой», «Ташводоканал», «Гордорстройремонт», «Узглавэлектромонтаж» трестларига топширилди. Ҳамза район партия комитетининг биринчи секретари Т. Эргашев бошчилигида махсус штаб тузилди. Шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Х. Ёқубжонова, шаҳар комсомол комитетининг биринчи секретари Б. Бекмирзаев ва бошқалар штаб аъзолари қилиб сайланди. Штаб йиғилишида ҳар бир камчилик ишчанлик билан ҳал қилинмоқда. Сешанба куни бўлиб ўтган навбатдаги йиғилиш ҳам ана шундай руҳда ўтди. Унда «Бахт» қурилишига 36 та бульдозер ва 30 та экскаватор юборилмаганлиги, бугунги кунгача алоқа министрлиги ва коммунал хўжалик министрлиги фақат биттадан бульдозер ажратганлиги айтилди.

— Бу жуда кам, — дейди «Промжилводстрой» трестининг бошқарувчиси С. Ражабов, — дам олиш зонасидаги ишларни бажаришимиз учун биз 12 та экскаватор ва шунча бульдозер ҳамда 50 та самосвал машиналари кераклигини олдиндан келишиб олган эдик. Лекин ўзингиз кўриб турибсиз, ҳалигача бу механизмлар йўқ. Қурилиш ташкилотлари шаҳар ижроия комитети қарорини бажариб, керакли техникаларни ўз вақтида дам олиш майдонига етказиб беришлари зарур.

Штаб Ҳамза район комсомол комитетининг биринчи секретари У. Умаровга шаҳар ижроия комитети қарорининг бажарилишида бош-қош бўлиб туришни топширди.

Штаб йиғилишида «Горремстрой» трестининг камчиликлари ҳам ҳал қилинди. План бўйича бу ташкилот 1 майгача 150 минг сўмлик иш бажариши керак. Қурувчилар сув ҳавзаси, спорт майдони ва асосий боғга кириш йўли ишларини бажаришлари керак эди. Лекин улар ҳанузгача бу ишни бошлашганлари йўқ. Трест бошқарувчиси П. Осипов бетон, шағал ва темир бетон трубалари йўқлигини баҳона қилмоқда. Шуни эсдан чиқармаслик керакки, планни бажармаслик бўлажак истироҳат боғи территориясини кўкаламзорлаштиришни кечиктиради. Шунинг учун ҳам бу иш албатта бажарилиши керак.

Штаб йиғилиши икки соат давом этди. Бу вақтда бўлғуси «Бахт» кўлида бульдозер ва машиналарнинг шовқинлари яққол эшитилиб турарди. Ҳа, ишлар тезкорлик билан олиб борилмоқда. Бу ерда бульдозерчилар бригадасининг бошлиғи Г. Ненашев йигитлари жонбозлик кўрсатишяпти. Ҳар куни бу азаматлар планларини ортиғи билан бажаришяпти. Пландаги 500 кубометр ўрнига улар 800 кубометр иш бажаришяпти. Ю. Биочинский ва Н. Желешников каби бульдозерчилар эса ҳамкасбларига ўрнак бўлишяпти. Улар Промжилводстрой трестининг 4-ПМК сида бир неча йилдан бери меҳнат қилишиб, кўплаб олқишларга сазовор бўлишган.

2521- автобаза шофери И .Воронижев мана 30 йилдан бери шоферлик қилади. У ўз машинасида 50 марта қатнаб, шағал ташиш ўрнига, 57—60 марта қатнамоқда. Ана шу участкада 2502- автобазанинг шофери И. Иброҳимов ҳам ишламоқда. Бу азамат ҳар қачон планини ортиғи билан бажаради.

— Энг асосийси, — дейди И. Иброҳимов. — ишга сидқидиллик билан ёндошишда. Биз қўлимиздан келадиган ҳамма ишни бажаряпмиз. Ахир, Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг олтин юбилейига дам олиш зонасининг биринчи навбати фойдаланишга топширилиши керак-ку.

—1 майгача кўл планда кўрсатилганидек, сувга тўлдириладими? — қизиқиб сўраймиз биз.

— Албатта пландагидек бўлади. Биз сўз олдикми, бажарамиз.

— Сизнинг ишингизда асосан нима ёрдам беряпти?

—Экскаваторчининг ўз вақтида «маҳсулотни» бизга етказиб бериши.

Н. Зеленов ўз экскаватори ҳақида бизга қуйидагиларни гапириб берди. У машинасининг миридан-сиригача билади. Қурилишда ҳамиша чанг бўлишига қарамасдан ,унинг машинаси худди заводдан чиққандек топ-тоза. Бу азамат планини 1,5 баравар ортиғи билан бажаряпти.

«Водоканал» трести ишчилари ҳам қурилишда яхши ишлашяпти. Ҳозир бу ерда 14 киши ишлашига қарамасдан улар бир кунда 30 кишининг ишини бажаришмоқда десак хато қилмаймиз.

— Биз 122 минг сўмлик иш бажаришимиз керак, — дейди бригадир А. Усов, — Бу 10 километр масофани сув билан таъминлашдир. Планни ҳамиша ортиғи билан бажаряпмиз. Бригадамизда ўзининг тажрибали ишлари билан олқишга сазовор бўлган Л. Соколев, З. Ғафуров, Ш. Темурбулатов, Н. Шукуров кабилар ишлашади.

«Бахт» дам олиш зонасида бугунги кунда ишлар жуда қизғин. Март ойида 90 минг сўмлик иш бажарилиши керак эди. Бу ортиғи билан бажарилди. Ҳозирча 200 минг кубометр шағал бўлғуси кўл ўрнидан олиб чиқилди. Дарахт ва яшил тўсиқлар экиш учун 60 минг кубометр тупроқ бўлажак истироҳат боғига келтирилди. Қурувчилар имкониятларини ҳисоблаб чиқиб апрель ойи планини 130 процент қилиб бажаришга сўз беришди.

Олдинги ботқоқлик ўрнида ҳамшаҳарларимизнинг мириқиб дам оладиган истироҳат боғи ташкил қилинмоқда. Бу ерда ги ресторан 350 ўринга эга бўлади. Бундан ташқари дам олувчилар учун меҳмонхона, кинотеатр, қайиқ станциялари, машиналар турадиган жойлар, болалар ва катталар пляжи бўлади.

Ф. ОВЕЧКИН.

Суратларда: «Бахт» истироҳат боғи қурилиши ана шу ердан бошланди. Бульдозерчи Ю. Биочинский бўлажак кўлни тозаламоқда.

Автор фотоси.

АДАБИЁТ ва САНЪАТ

Юбилейга бағишланган плакатлар

Узбекистон ва республика Компартиясининг 50 йиллигига қизғин тараддуд кўраётган «Узбекистон» нашриёти таниқли тошкентлик рассомлар томонидан яратилган янги сиёсий плакатлар сериясини нашрдан чиқарди.

Владимир Думкиннинг «Совет Узбекистонига шон-шарафлар!» деб номланган плакати юбилей мавзуини образли равишда акс эттиради.

Рассомларимиз ижодий фаолиятида доҳиймиз Владимир Ильич Ленинга бағишланган плакатлар катта ўрин эгаллайди. М. Калинин томонидан яратилган плакат ҳам шу мавзуда. Унда турли тилларда Лениннинг номи ёзилган байроқлар фонида доҳий қиёфаси акс эттирилган. Плакатнинг композиция жиҳатидан ихчамлиги ва рангларининг мутаносиблиги киши диққатини жалб этади.

Республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби, Узбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Қутлуғ Башаров юбилейга атаб яратган плакатини «Ҳокимият — Советларга» деб атаган.

Д. Махотин ва Ф. Кагаровларнинг плакатлари эса, халқаро ҳаёт, халқларнинг тинчлик учун кураши мавзуларига бағишланган.

Узбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби Виктор Евенко меҳнат мавзуини ўз плакатида таъсирчан ва ёрқин акс эттирган.

«Оқ олтинни олтин қўллар яратган» деб номланган плакатда Леонид Ильич Брежневнинг ўзбек пахтакорлари ҳақида айтган гапи бадиий мужассамлантирилган. Бошқа бир плакатда ҳам меҳнат темаси ўзига хос усулда куйланади. У «Порла, меҳнат республикаси» деб аталади.

Тошкентлик рассомларнинг янги сиёсий плакатлари уларнинг бу жанговар санъат анъаналарини муваффақиятли давом эттираётганликлари ҳамда қизғин ижодий изланишлар олиб бораётганликларини кўрсатади.

О. КОНСТАНТИНОВ,

* * *

СУРАТЛАРДА: В. Евенконинг «Порла, меҳнат республикаси», М. Громиконинг «Биз тинчлик истаймиз» деб номланган плакатлари.

Автор фотолари.

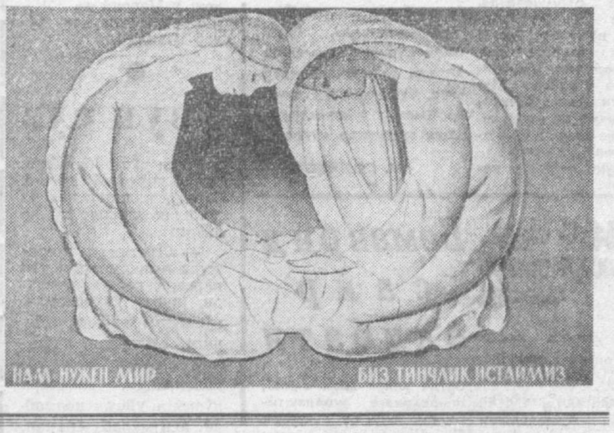

Сальвадор Альенде монологи

Билардим...
Сезардим мен барин.
Ҳозир ҳам ҳаммаси ёддадир.
Англадим, эй халқим,
дўстларим,
Эканман анчаёқ соддадил.
Келсам ҳам даҳшатли шу кунга
Мен билиб дўстни дўст, ётни ёт—
Не қилдим?!
Мен ҳозир юртимга
Бу ҳақда беролмам ҳисобот!
Кимга ҳам керак у!
Қўлимда
Автомат турибди ўқ тўла.
Кўрсангиз, ўнгим ва сўлимда
Дуд, тутун қалқади дўқ тўла!
Мен тургум ишимдан кўнглим тўқ:
Халқ кўрди зулмнинг курашин.
Ҳисобот — ёвимга теккан ўқ,
Ҳисобот — уч йиллик курашим!
О, халқим, мендай жўн кишини
Қолдирма таъналар чангига.
Айт, ким ҳам бошлаган ишини
Етказа олибди сўнгига!..
Бут меҳрим Чилимга, элимга!
Хизматим... афсуски, оз бўлди.
Давлатни олсам ҳам қўлимга,
Деёлмам ҳамма иш соз бўлди...
Истардим юртдаги ҳар одам,
Иш топса, қалбига нур тўлса.
Узи ҳам, сўзи ҳам, сози ҳам,
Ери-ю осмони ҳур бўлса!
Шулар деб курашдим. Бу йўлда
Яйратмоқ истадим ҳар жонни.
Не ажаб, қийиндир уч йилда
Бахтиёр қилмоқлик инсонни!..
О, Чили!
Мен каби сен ҳам бил,
Дўстинг ким, ёвинг ким эканин.
Уқдингми, телефонда сотқин тил:
«Чилини ташлаб кет деганин?
«Хўп» десам бўлмасмиш ёмон иш,
Ва яшар эмишман омон, ҳур...
Чилини хоинларга топшириш
Мен учун ўлимдан ёмондир!
Ана улар!
Кўзида уч қони...
«Ла Монеда» олдида тўхташди.
Топталар Конституция майдони...
Конституция, сени ҳам топташди!
Ушалар — яйрашган эритиб
Че Гевара ҳайкалин заводда.
Халқимнинг манглайин шўр этиб
Ҳурликни кўрмоқчи тобутда!
Солдатлар, сиз нима қиляпсиз?!
Уқингиз сотқин ўқ, ёвуз ўқ,
Сафимизни кошки у тўзғотса.
Дунёда солдатдан ёвуз йўқ —
Агар у халқига ўқ отса!
Ҳой, йигит! Атрофга кўз югурт,
Бир лаҳза ўзингни ол қўлга:
Е керак эмасми сенга юрт —
Бўлгуси озод ва ҳур ўлка!?
Сен эса... келиб эл тахтига,
Озодлик штабин бузяпсан.
Уқ отма сен халқинг бахтига,
Узингга ўзинг ўқ узяпсан!
Капитан!
Оҳ, единг мени сен...
Девдим-ку бир нафас тўхтаб тур!!
Бахтиёр қилмоқчи эдим мен
Сени ҳам — ўқ отган ношукур?!
Майлига одамлар не деса
Бу куннинг даҳшатин сўрашиб...
Она эл, мен эса, мен эса —
Уляпман ёв билан курашиб!
Йиқитиб қўймадим ҳушимни
Қоришиб ўқу дўқ чангига...
Армон шу — бошлаган ишимни
Етказа олмайман сўнгига!
Билардим...
Сезардим ҳар кимда
Узи боп тушунча, талқин бор...
Мен билан тугамас!
Ортимда —
Кураша олувчи халқим бор!
Азизлар— кексалар ва ёшлар,
Фашизм номини ўчиринг!
...Хизматим оз бўлди, юртдошлар
Сиз мени кечиринг,
Кечиринг!

Усмон ТЕМУР.

Ижод сири нимада?

(ҲАВАСКОРЛАР ШЕЪРЛАРИ ҲАҚИДА)

Ижод сири нимада? Яхши шеър ёзиш учун нима қилиш керак? Қандай қилса, мисралар равон ва таъсирчан чиқади? Ана шу саволлар қийнамаган бирорта ҳам ҳаваскорни топиб бўлмаса керак. Ижодининг ибтидосида ҳар бир қаламкаш бу саволларга жавоб излайди. Аммо жавоб осонликча топилавермайди. Бунинг учун узоқ изланишлар, машқлар йўлини босиб ўтиш лозим. Бу йўлнинг машаққатларидан қўрқмаган, шеъриятга умрини бахшида этган кимсагина уларга ўз ижодидан жавоб топади.

Ҳаваскорлардан келадиган кўпгина хатлар ана шу қабилдаги саволлар билан бошланади. Бу саволлар тагида албатта битта ёки иккита шеър бўлади. Улар турли ёш ва турли касбдаги кишиларга мансуб бўлиб, табиийки, савияси ҳам ҳар хил.

Редакциямизга йўлланган шеърлар орасида кишида илиқ таассурот қолдирадиган, қизиқиш уйғотадиганлари ҳам анчагина. Уларда чиройли ўхшатишлар, янги образлар учрайди. Мисралар равон ва жарангдор. Энг асосийси, муаллифнинг ўқувчига айтмоқчи бўлган «гапи» бор. Тошкентлик Н. Солиев, С. Маҳмудова, Х. Пардабоева, янгийўллик Б. Абдураимовларнинг шеърларида ана шу хусусият кўзга ташланади. Бу ҳол уларнинг изланиши яхши самара бераётганидан далолатдир. Мана, Х. Пардабоеванинг «Наврўз» шеъридан бир тўртлик:

Бугун Сирнинг мавжидай жўшар,
Юракларда наврўз ҳислари.
Дилга шодлик, теранлик қўшар,
Чечакларнинг хушбўй ислари...

Кўриниб турибдики, муаллиф баҳор туйғуларини табиий, таъсирчан тасвир эта олган.

Тошкентлик ҳаваскор Б. Муратова ҳам шу мавзуда шеър битган. Аммо бунда аксинча ҳолни кўрамиз. Қофия-вазнсиз бу сўзлар йиғиндисини шеър дейишга тил бормайди. Чунки шеъриятнинг энг оддий қонун-қоидаларига ҳам риоя қилинмаган. У шундай бошланади:

Келди баҳор гул фасли,
Бахтимизнинг нур фасли,
Ҳамма севар баҳорни,
Рангдор гулу, ҳар ённи...(?)

Бундай «шеър»дан ким завқланади? Унда на бирор чиройли ўхшатиш, на янгилик бор. Ҳаммага маълум гаплар йиғиндиси, холос. Бу нарса ҳаваскорнинг шеърият ҳақидаги тасаввурлари ҳали жуда саёз эканини кўрсатади.

Ҳар қандай ҳунар сингари шеър ёзиш ҳам маълум тайёргарликни талаб қилади. Энг аввало, унинг қофия, вазн, туроқ каби техник томонларини ўрганиш кейин эса машқлар йўли билан сўзларни «бошқариш» санъатини эгаллаш лозим. Шундагина айтилмоқчи бўлган ўй-хаёллар шеърда тўлароқ акс этади, ўқувчига етиб бориб, уни ҳам ҳаяжонга солади. Афсуски, бу шартни кўпгина ҳаваскорлар унутиб қўядилар. Шеърни ҳамма ҳам ёзса бўлаверадиган оддий нарса деб тушунадилар. Натижада, дастлабки қораланган қоғозлар редакцияга жўнатилади. Ҳаваскорлардан К. Йўлдошев, Ж. Қипчахов, Ж. Қурбонов, Ў. Тошпўлатов, П. Турсунова, М. Аҳмедов, У. Мухитов, А. Аҳмедова, С. Қўлдошева, А. Хонкелдиев, Ҳ. Баратов, М. Қосимова, С. Ҳакимова, А. Қўзибоев ва бошқаларнинг машқлари ана шу савияда.

Қофия-вазнли ҳамма нарса ҳам шеър бўлавермайди. Чинакам шеър ўқувчига бирор янгилик бериши, уни маънавий ва руҳий жиҳатдан бойитиши керак. Акс ҳолда, у қофиябозликдан иборат бўлиб қолади. Бир гуруҳ ҳаваскорларнинг шеърларида ана шу нуқсон сезилади. Тошкентлик К. Мавлонов, А. Муҳаммаджонов, А. Каримов, У. Абдуназаров, фарғоналик М. Нуриддиновларнинг машқлари ташқи жиҳатдан кам-кўстсиз. Қофия-вазн жойида, мисралар равон. Аммо уларда баёнчиликка, тавсифга кенг ўрин берилган, янгилик йўқ. Бундай шеърни ўқиб бўлган заҳоти эсдан чиқади. Чунки ёдда қоладиган, юракка «жиз» этиб тегадиган гап, оригинал фикр йўқ.

Ҳеч ким машаққатсиз, меҳнатсиз, изланишсиз шоир бўлган эмас. Ижоднинг ана шу муҳим шартини қўлига қалам тутган ҳар бир ҳаваскор ёдда тутиши лозим.

Пойтахт театрларида кейинги пайтда бир қатор янги спектакллар тайёрланиб, санъат мухлислари эътиборига ҳавола этилди. Улар орасида турли мавзуларга ва турли давр воқеаларига бағишланган саҳна асарлари бор. Алишер Навоий номли опера ва балет катта театрида саҳналаштирилган Мухтор Ашрафийнинг «Севги ва қилич» балети, Горький номидаги рус давлат академик драма театрида саҳналаштирилган «Қариндошлар» спектакли шулар жумласидандир.

СУРАТДА: «Севги ва қилич» балети ва «Қариндошлар» спектаклидан кўринишлар.

К. Ромеев фотолари.

ҚАЙСИ КУН БОШЛАНГАН ҲАЁТИМ?

Қайси кун бошланган ҳаётим менинг?!
Нурга йўргакланган мурғаккина жон,—
Эҳтимол ҳаёти бошланган унинг,
Волида кўксида тамшангани он.
Балки «Алифбе»нинг расмин варақлаб,
Илк ҳарфни таниган дақиқаданми?
Ё қорадан оқни ажратиб, оқлаб,
Илк қадам қўйилган ҳақиқатданми?
Қайси кун бошланган менинг ҳаётим?!
Ҳамон билолмайман ул қутлуғ пайтни.
Эҳтимол бошланган номига унинг,—
Атаб битилганда илк севги байти.
Қайси кун бошланган ҳаётим менинг?!
Тушуна олмадим ҳаёт комига.
Балким ёлғиз бошим қовушган куни,
Ҳаёт ҳам бошланган чинакамига?
Умримда ўн бир минг кеча-кундуз бор,
Ҳаётга йўллаган: кечами, тонгми?
Ё илк маош кўриб, онам мўътабар,
Одам бўлибсан; деб, қувонган онми?
Қайси кун бошланган ҳаётим менинг?!
Билиш мушкул экан ҳаётни ғоят.
Фақатгина фарқин англадим шунинг:
Ҳар кун бошланаркан янгитдан ҳаёт.

Барот ИСРОИЛ.

1960 ЙИЛ. Африка қитъасида жойлашган мамлакатлар тарихида у н у т и л м а с йил бўлиб қолди. Худди шу йил Қора қитъанинг 17 давлати, шу жумладан, унинг Ғарбий қисмида жойлашган Сенегал ҳам мустақилликка эришди. Илгари империалистлар томонидан таланиб келган мазкур мамлакатларда халқ хўжалиги, санъат ва адабиётнинг ривожланиши ҳамда миллий кинематографиянинг шаклланиши учун имкониятлар вужудга келди. Қора Африка ёш давлатларининг дастлабки экран асарларини кўрган франциялик таниқли кинотарихчи Жорж Садуль шундай деб ёзади «Африка киноси жаҳондаги энг ёш киносанъатлардандир. У оғир шароитларда ўзининг биринчи қадамларини ташлаётир. Аммо, XX асарнинг иккинчи ярмида Африкада чуқур миллий руҳ билан суғорилган талантли асарлар пайдо бўлишига шубҳа қилмаса ҳам бўлади». Таниқли кино олимининг учратишарди. Хуллас, у кинематографиянинг ўзига хос барча касбларини бир варакайига чанқоқлик билан ўрганиб олишга интилар, нимаики янгилик бўлса ўзлаштириб олишга ошиқарди.

1963 йилдаёқ Сембен Усмоннинг «Баром сарет» («Аравакаш») қисқа метражли кинолентаси Туринда ўтказилган кинофестивалда махсус мукофот билан тақдирланди. Сембен Усмоннинг режиссурадаги биринчи иши бўлган мазкур лентада собиқ солдатнинг ўз оиласини боқа олмай турмуш қийинчиликлари туфайли аравакашлик қилгани ҳақида ҳикоя қилинади. Енгил юмор ва лиризм билан суғорилган «Аравакаш» бадиий фильми ҳар қандай ҳақсизлик, инсон қадр-қимматининг топталиши, очлик ва муҳтожликка қарши билдирилган норозиликдир.

Сембен Усмоннинг «...лик қора қиз» фильми Сенегал ва Африкадаги бошқа мамлакатлар прогрессив арбоблари томонидан тўпланган маблағ диаининг гражданлик бурчи, тақозо этган муаммоларга омухтадир. У ўз асарларида ватани ва халқини қизиқтираётган энг муҳим сиёсий, социал ва иқтисодий масалалар тўғрисида ҳикоя қилишга ҳаракат қилади. Бу масалалар колониализм занжирларини парчалаб эндигина мустақил тараққиёт йўлига тушиб олган Сенегал давлати учунгина эмас, балки улкан Африка қитъасидаги бошқа мамлакатлар учун ҳам муҳим қадр-қимматга молик. «Билганлар учун» картинасида қолоқ ва саводсиз афкор оммани ўзининг ёлғон-уйдирма ривоятлари билан алдаб, талаб келаётган диндорларнинг ярамас кирдикорлари фош этилади.

Сенегаллик яна бир режиссёр Абубакар Самбнинг «Қор ҳам бошқа ёғмади» бадиий фильми санъаткорнинг ўзи учунгина эмас, балки Қора Африкадаги барча киносанъаткорлар авлоди учун муҳим аҳамият касб этади. Европада таълим олган афри-

Республикамиз пойтахти Тошкент шаҳрида ўтказиладиган Осиё ва Африка мамлакатлари III халқаро Тошкент кинофестивали тобора яқинлашмоқда. Фестивалнинг Бош дирекциясига ана шу анъанавий кино анжуманда иштирок этиш истаги билдирган мамлакатлардан кетма-кет хабарлар келиб турибди. Мазкур кинофестивалнинг ўзига хос хусусияти шундаки, унда кино санъати кенг ривожланган Япония, Ҳиндистон сингари мамлакатлар билан бир қаторда кинематографияси эндигина шаклланиб ривож топаётган мамлакатлар ҳам иштирок этишади. Биз бугундан бошлаб икки буюк қитъада жойлашган мамлакатларнинг кино санъати тўғрисида материаллар бериб борамиз.

СЕНЕГАЛ КИНОСИ

ана шу сўзларини Тошкентда ўтказилаётган халқаро традицион кинофестивалда қатнашаётган сенегаллик кинематографчиларнинг асарлари ҳам тасдиқлайди. Қора қитъа кино санъати тарихидаги биринчи тўла метражли бадиий фильм сенегаллик истеъдодли ёзувчи, кинодраматург ва режиссёр Сембен Усмон томонидан яратилган бўлиб, «...лик қора қиз» деб номланади. Картина қаҳрамони сенегаллик қиз Дноана ўз мамлакатида узоқ муддат иш излаб овора бўлгач, ниҳоят бир француз оиласи томонидан хизматкорликка ёлланади. Африкалик ёш қиз гўзал Франция, ажойиб олам ва янги одамлар дунёси билан танишиш орзуси билан бу таклифга рози бўлади. Аммо орзу орзулигича қолади. У кичкина бир шаҳарчадаги биқиқ мешчанлик муҳитига тушиб қолади. Атрофтеваракдаги қизғин ҳаётдан ажралиб танҳоликда қолган ва ҳеч қандай маърифатдан баҳраманд бўлолмаган бечора қиз ўзини ҳалок қилади.

Фильм режиссёри Сембен Усмон Африка қитъаси кино усталари сафида етакчи ўринни эгаллайди. Ўзининг «Қора докер», «Менинг ватаним, ажойиб халқим» сингари асарлари билан китобхонлар даврасида танилиб қолган. Сембен Усмон ўзининг кино соҳасидаги дастлабки кўникма ва малакасини пойтахтимиз Москвада — Максим Горький номидаги болалар ва ўсмирлар фильмлари марказий студиясида 1962 йилда олади. Меҳнатсевар ва тиришқоқ Сембен Усмон киностудиядаги деярли барча жараён билан қизиқади, ҳамма нарсани билиб олгиси келади. Уни москвалик касбдошлари гоҳ монтаж столи ёнида, гоҳ актёрлар билан репетиция ўтказаётган пайтда, гоҳ мизансценани белгилаётганида, гоҳ сценарийдаги жумланинг таҳрири билан машғул бўлаётганида ҳисобига яратилди. Фильм қаҳрамонлари ўз она тилларида сўзлашган биринчи экран асари ҳисобланади.

Осиё ва Африка мамлакатлари Тошкент кинофестивалининг шоҳидлари сенегаллик қора малика Тереза Диопни яхши билишади. Сенегаллик бошқа кинематографчилар билан пойтахтимиз Тошкентга ташриф буюриб халқаро кинофестивалда актив иштирок этган бу актриса Сембен Усмоннинг «...лик қора қиз» бадиий фильмида илк бор асосий қаҳрамон Диоан ролига таклиф қилинди. Шундай қилиб унинг кино оламидаги ҳаёти бошланди. Унинг фото сурати Дакар ва Москва, Венеция ва Тошкент, Карфаген ва Каннда чиқадиган кинонашрларнинг кўзга кўринадиган жойларида босила бошланди.

Сенегаллик актриса совет кинорежиссёри А. Спешнев томонидан яратилган «Қора қуёш» бадиий фильмида бош қаҳрамонлардан бирининг образини яратиб, кино мухлисларининг эътиборини яна бир марта қозонди. Фильмда фожиали равишда ҳалок бўлган африкалик прогрессив жамоат арбоби Робер Мусомбенинг рафиқаси ролини бажарган Тереза Диопнинг маҳорати ана шу картинада ўзининг янги қирраларини намоён этди.

Сенегал кинематографиясининг шаклланиши ва ривожланишида кинорежиссёрлардан Ав. Тидиан Абабакр Самб. Махама Жонсон Траоре, Полен Виэйра ва бошқаларнинг ҳам хизмати катта. А. Тидианнинг «Билганлар учун» картинаси Африка фильмлари кинофестивалида махсус соврин билан тақдирланган бўлиб, у ёш кино санъаткорнинг ўзига хос маҳоратини намойиш этди. Мустақил тараққиёт йўлига қадам қўйган Африка давлатлари олдида турган ижтимоий проблемалар кинорежиссёр А. Тидиалик ёш кинематографчилар ўз мамлакатлари ҳаёти тарзига қайта кўникиш учун анча қийинчиликларга дуч келишади. А. Самбнинг фильмида ана шу муҳим масала тўғрисида фикр юритилади. 1934 йилда Сенегалнинг Дакар шаҳрида туғилиб, Париждаги радиотехника билим юртида таҳсил кўрган, сўнг театр санъатига қизиққан Абубакар Самб кейинчалик ўзини бутунлай кинематографияга бағишлади. Кино ва телевидениеда баъзи бир ролларни моҳирлик билан ижро этади. У Италиядаги экспериментал кино марказда жаҳонга донги кетган уста санъаткорлар Федерико Феллини, Джузеппе Де Сантис, Луиджи Дзампа сингари санъаткорларнинг лекцияларини тинглайди. Бу итальян санъаткорлари н и н г лекцияларини тинглаш, тушуниш ва ўзлаштириб олиш учун итальян тилини ҳам ўрганиб олади.

Абубакар Самб кўпгина иқтисодий ва амалий машаққатлардан сўнг 1968 йилда сенегаллик журналист Аннетнинг новелласи асосида ўзининг биринчи фильмини яратишга муваффақ бўлади. Сўнг у ўзининг «Тараққиёт», «Транзистор» номли фильмларини яратади. Абубакар Африкадаги эътиборли киноарбоблардан биридир. Унинг «Коду» номли бадиий фильми Осиё ва Африка мамлакатлари Халқаро II Тошкент кинофестивалида намойиш этилган эди. Шунингдек, мазкур картина 1972 йилда Жорж Садуль номидаги Франция мукофотини олишга сазовор бўлди.

Африка кинематографчилари бирлашмасининг Бош секретари қилиб сайланган Абубакар Самб инқилобий ижодкорлик кайфиятидаги санъаткордир. — Кинематографчи бўлиш, бу демак революционер бўлиш демакдир,— дейди у.— Биз кино учунгина кинофильм яратмаймиз. Экран асарини яратиш бизнинг шунчаки тирикчилик кўйидаги машғулотимиз эмас. Биз яратган фильмлар Африка халқининг иқтисодий, социал ва сиёсий тараққиётига кўмакдош бўлиши лозим. Ана шундагина биз ўзимизнинг ижодкорлик бурчимизни шараф билан адо этаолган бўламиз.

Париждаги африкалик кинотташаббускорлар группаси аъзоларидан бири Полен Виэйра 1958 йилда юрти — Сенегалга қайтиб келгач, ўзининг бутун билими, тажрибаси ва ғайрат-шижоатини миллий кинематографияни яратиш ишига сафарбар этади. 1960 йилда Сенегал мустақилликка эришгач ойда икки марта чиқариладиган махсус кино журналнинг фаолиятида актив қатнашади. Полен Виэйра Сенегалда ҳужжатли ва хроникаль кинематографияни йўлга қўювчи ташаббускорлардан биргина бўлиб қолмай, балки бадиий кинематографияда ҳам баракали ижод этаётган санъаткордир. У яратган «Ламб» картинаси 1964 йилда Каннда ўтказилган Халқаро кинофестивалда намойиш этилиб киножамоатчилик эътиборини қозонди. Мазкур рангли кинокартинада Сенегалнинг миллий спорт турларидан бири тўғрисида қизиқарли равишда ҳикоя қилинади. У ўзининг «Синдиелли» номли фильмида эса ракс фольклори сюжети воқеаларидан усталик билан фойдаланади. Комедия жанридаги бу кичкина фильмда халқ ижоди анъаналарининг кино санъатини бойитишдаги, унинг тасвирий-ифода воситаларининг ривожидаги самарали таъсирини сезиш мумкин.

Полен Виэйра режиссёр-оператор сифатида Сенегалнинг бир қатор давлат, маданият ва спорт делегацияларига ҳамроҳ бўлиб кўпгина фильмларни, жумладан, «Африкаликлар билан биргаликда Венада», «Африка Римда», «Президент Сенгор ва Модибо Кейта», «Президентнинг Совет Иттифоқига сафари», «Миллий ансамбль билан биргаликда» ленталарини яратади. У 1961 йилдан буён Сенегал Ахборот министрлиги қошидаги кино секциясини бошқараётир. П. Виэйра кино танқидчи ва назариётчи сифатида ҳам асарлар ёзаётир. Унинг «Кино ва Африка» номли китоби бу жиҳатдан характерлидир.

Африканинг бошқа мамлакатларидаги кино санъаткорлар сингари Франция, Италия, Америка Қўшма Штатлари, Германия Демократик Республикаси, Совет Иттифоқи ва бошқа мамлакатларда таҳсил кўриб кино билими ва маҳоратини эгаллаган Сенегалнинг навқирон кино усталари мустақил ривожланаётган мамлакатларининг янги санъатини вужудга келтириш ва ривожлантириш учун ғайрат ва шижоат билан хизмат қилаётирлар. Тошкент кинофестивали Африка кинематографиясининг ривожланиши учун ўзига хос бир мактаб ролини ўтабгина қолмай, турли миллат ва элат халқлари ўртасида дўстона ижодий ҳамжиҳатликни тағин ҳам мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Саид ХЎЖАЕВ.

Санъат саройида кўргазма

САНЪАТ САРОЙИДА УЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИ АЪЗОСИ, КЕКСА ФОТОМУХБИР ГЕННАДИЙ НИКОЛАЕВИЧ ПЕРМЕНЕВ СУРАТЛАРИ КЎРГАЗМАСИ ОЧИЛДИ. Ўзбекистон ССР ва республика Компартияси ташкил этилганининг 50 йиллигига бағишланган бу кўргазмадан 150 га яқин ранг-баранг сурат ўрин олган. У «Ўзбекистон, одамлар, воқеалар» деб аталади.

Кекса фото устаси ўзининг жўшқин меҳнат фаолияти давомида республикамизнинг жуда кўп шаҳар ва қишлоқларида бўлиб, социализмнинг улуғвор қурилишларини плёнкага туширган.

Экспонатлар орасида Ўзбекистон республикасининг биринчи президенти Йўлдош Охунбобоев, республиканинг атоқли давлат арбоби Усмон Юсуповларнинг меҳнаткашлар билан учрашувлари акс эттирилган лавҳалар жуда жозибалидир. Бундан ташқари, Катта Фарғона канали қурилиши, Чирчиқ, Олмалиқ шаҳарларининг бунёд қилиниши, қишлоқ хўжалигининг юксак одимлар билан ривожланиши ижодкор эътиборидан четда қолган эмас. Кўпгина суратларда Тошкент шаҳрининг аввалги ва ҳозирги кўриниши маҳорат билан акс эттирилган.

СТУДЕНТЛАР—ТЕАТР МЕҲМОНИ

Тошкент давлат медицина институтида санъат усталари билан учрашувлар ўтказиб туриш, санъат даргоҳларига меҳмон бўлиб бориш одат тусига кириб қолган.

Олий ўқув юрти ёшлари куни кеча Муқимий номли музикали театр коллективининг меҳмони бўлдилар. Бу ерда театр бош режиссёри, СССР халқ артисти Р. Ҳамроев, Ўзбекистон ССР халқ артисти Ҳ. Умаров, республикада хизмат кўрсатган артист Б. Ихтиёров ва бошқалар юбилейга бағишлаб тайёрлаётган саҳна асарлари ҳақида гапириб бердилар. Шундан кейин студентларга «Хонума-хонум» спектакли намойиш қилинди.

САҲНАДА—«ЗАНГОРИ КЕМА» КАПИТАНИ

Муқимий номли музикали театр Ўзбекистон ССР ва республика Коммунистик партияси ярим асрлик тўйи олдидан ўз мухлисларини замонавий мавзудаги янги комедия билан хушнуд этди.

СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти лауреати Раззоқ Ҳамроев саҳналаштирган «Олифта» музикали комедияси ёш драматург Фарҳод Мусажонов қаламига мансуб.

Ёшлик ва муҳаббат, меҳнат, ҳаётда ўз ўрнини топишига интилиш спектакль лейтмотивини ташкил этади. Мирзачўлнинг бугунги жамоли, замондошларимиз, пахтазор лочинлари билан дийдор кўришиш томошабинда илиқ таассурот қолдиради.

Спектаклда асосий ролларни Ўзбекистон ССР халқ артистлари Ф. Раҳматова, Т. Жаъфарова, Э. Жалилова, М. Юнусов, артистлардан Д. Сафоева, Ш. Расулов, Ф. Аҳмедов, Р. Тўраева, О. Раҳматуллаевалар ўйнамоқдалар.

Иззатингдан айрилма

ЯХШИ ҚЎШНИНГ — ДАРДКАШИНГ

Ҳаётда қувончли кунлардан бири янги уйга кўчиб кирилган кун бўлса керак. Мана, бугун биз қанчадан бери орзиқиб кутаётган ўша қувончли кунга етишдик. Бизга иккинчи қаватдан тўрт хонали секция берилди. Ленинградлик усталар қурган уйларнинг довруғи оламга ёйилган. Бирин-сирин кўчиб келаётган қўшнилар ўз нарсаларини юқори қаватларга чумолидек ташиб олиб чиқишарди. Қўшниларимиз билан кўчиб кираётгандаёқ танишиб олдик. Улар бирам яхши, бирам хушрўй одамларки, худди эски танишларимизга ўхшашарди. Болалар у хонадан, бу хонага югуришади. Хоналарни тақсимлашда аввалига роса бош қотирдик. Ниҳоят, болалар учун энг ёруғ, энг шинам хонани танладик. Катта залдан кўчага қарасангиз, бутун шаҳар кўринади. Оиламизда мамнун бўлмаган киши йўқ. Бир-биримиздан уй ясатишни ўрганиш мақсадида қўшнилар билан кирди-чиқдини ҳам бошлаб юбордик.

Одатда, аёллар — уй бекалари жуда қизикувчан, серташвиш халқ бўлади. Бир-биримиздан сўраб, исм-шарифларимизни ҳам билиб олдик.

— Мени Назира Жабборовна деб чақиринглар, — деди биринчи қаватдаги чиройли қўшнимиз ва қиқирлаб кулди. — Ўхшатмасдан учратмас деганларидек, хўжайиним билан исмимиз ҳам мос келиб қолган, у кишининг исмлари Назир Отаевич, — қўшиб қўйди у.

Назира Жабборовна бу уйга кўчиб келгач, шу участкадаги болалар комбинатига мудира бўлиб тайинланган экан. Бу томони ҳам бизни қувонтирди. Эрлари қаерда ишлашини ҳозирча яхши билолмадик. Ҳарқалай, ишга «Волга» машинасида кетадилар. Улар подъезддаги иккала қарама-қарши квартирани бирлаштириб, ўзларига қаратиб олишган. Ичкаридан уйларнинг биридан иккинчисига кирадиган эшик очишган. Ҳар ҳолда ёлғиз ўғилларининг бўйи чўзилиб қолган экан, унинг келажагини ўйлашган бўлишса керак-да.

Рўпарамиздаги квартирага кўчиб келган қўшнилар бизнинг эски қадрдонларимиз бўлишади. Соҳамиз бир—аптекачилармиз.

Қўшнилардан қайси бирининг уйини йўқлаб келишса, ҳаммамиз ўша хонадоннинг меҳмони бўламиз. «Тавба, — дердим мен ич-ичимдан қувониб,— секциядаги қўшнилар жудаям аҳил яшашар экан-а».

Лекин шунга қарамай, секцияда яшашнинг тартиб-қоидасига мослашиб олгунимизча бир оз қийналдик. Бир кун катта ўғлимиз Ниёзжоннинг туғилган кунини нишонладик. Унинг уч-тўртта ўртоқлари келишди, ўзимизнинг болалар, бироз ўйин-кулги қилишган бўлишди. Энди меҳмонларни кузатиб турувдикки, эшик хунукроқ тақиллади. Югуриб очдим. Қарасам, ранглари ўчинқираган Назира Жабборовна турибдилар.

—Келинг, келинг, айланай қўшнижон, қани буёққа — деб у кишини ичкарига таклиф қилдим.—Мана, шиппаклар бор, оёғингизга кийиб олинг, марҳамат.

— Оёғим тоза, — деб кайфиятлари ночорроқ, кўринган Назира Жабборовна тўппа-тўғри бориб, болалар хонасини очиб кўрдилар.

—Киринг, кираверинг, бу қўзичоқларимизнинг хоналари, ҳали унча яхши жиҳозлаб берганимизча йўқ...

—Лазокат опа,— дедилар Назира Жабборовна менсимаган оҳангда сўзимни бўлиб, — сизга бир маслаҳатли гап айтмоқчиман.

—Қулоғим сизда, —дедим талмовсираб, оғзиларига тикилиб.

—Болаларингизни бошқа хонага кўчирсангиз, чунки бу хонанинг таги бизнинг хўжайиннинг иш кабинетлари бўлади, болаларингизнинг дупур-дупури жонларидан безор қилди. Ёки буларингизнинг оёқларига пахтали шиппаклар тикиб беринг,— дедилар янада жеркиброқ янги бўялган қошларини олифталарча чимириб ва хайр ҳам демай, пошналарини дўқиллатиб, чиқиб кетдилар.

Ичиб турган ширин ошимизга пашша тушгандек, бу ҳол ҳаммамизни ранжитди. Кўз ўнгимизда Назира Жабборовна ўрнида пасткаш, дағал бир аёл гавдаланди. Расул ака ишдан келганида ҳали ҳам ўзимни тутиб ололганим йўқ эди. Бўлиб ўтган кўнгил хираликни мендан олдин болалар дадаларига айтиб беришди.

— Ҳа, секцияни орзу қилганлар мана шунақанги ташвишли томонларини ҳам ҳисобга олиб қўйишлари лозим-да. Бундай гаплар ҳали нима, бундан кўра зўррроқлари ҳам чиқиб қолиши мумкин. Э-э, онаси, шунга ҳам ўзингни койитиб ўтирибсанми! Ҳали, айтадиларку, парво ҳам қилма, бепарво ҳам бўлма, деб. Сен ҳам мана шу йўлни тутгин, — дадаси ҳазилкашлик билан мени овутмоқчи бўлдилар-у, лекин сезиб турибман, ўзлари ҳам ичичларидан зил кетдилар.

— Ахир, бошқа хоналаримиз болалар учун у қадар мос эмас-ку. Уларникида бўлса саккиз хона, иш кабинетларини бошқа бирор хоналарига кўчириб қўя қолишса бўлмайдими!

—Сен нималар деяпсан, хотин, биз оддий бир одаммиз, улар бизнинг ҳолатимиз билан ҳисоблашишармиди... ўзи кимў, ўзгани қаёқдан билади.

Расул ака, чоғи бу оилани мендан кўра яқинроқдан билар эканлар. Қўни-қўшнилар орасида гап ўрмаламасин деб, менга ҳеч нима демаган эканлар.

Назир акалар оиласи подъездимиздаги бирорта қўшни билан кирди-чиқди, қўшничилик қилишмайди. Ўзларининг алоҳида одамлари бор. Уларга бирор бошқа кишини аралаштиришмайди. Уларникига ким ҳам кира оларди, уйларининг коридорида бульдог ётади. Бу эшик олдидан бола-чақа четланиброқ ўтади. Ўзим ҳам ўша ердан ўтаётганимда беихтиёр юрагим дириллаб орқамга тортиб кетади.

Кўчиб келган пайтларимизда Назира Жабборовнанинг хизматкорларидан сал-пал эшитиб қолган эдим: уйдаги асбоб-анжомлар, уйнинг ясатилиши шоҳона эмиш, саккизта хонада саккиз мамлакатдан келтирилган мебель, биллур идишларнинг ўзидан «ярим тонна»га яқини бор экан.

Лекин, минг шукурки, бошқа қўшниларимиз ниҳоятда одамшаванда, самимий ва ўзимизга ўхшаган кишилар. Бирор маросим, шодиёна ёки байрамларимиз бир-биримизсиз ўтмайди. Маҳалладаги иноқ қўшнилардек аҳил ва яқинмиз, касалимиз-соғлиги м и з-дан ҳамиша огоҳмиз.

Бир куни ишдан келаётсам, рўпарамиздаги квартирада турадиган Марямхон қўшним ҳовлиққанича телефон будкасига кетаётибди.

— Ҳа, тинчликми, нима гап! —деб ташвишланиб сўрадим.

—Иссиқ сувнинг трубаси бироз тешилиб қолибди, сув оқаяпти, аварийнидан устани чақира қолай деб телефонга кетяпман.

—Назира опанинг телефонлари бор-ку, илтимос қила қолмадингизми!

—Тақиллатсам, эшикларини очишмади, глазокдан қараб атайин очишмадими деб ўйладим, — деди-да Марямхон югуришда давом этди.

Уста етиб келиб, трубани тузатгунча сув биринчи қаватга ўтиб, Жабборовналар уйининг шифти бироз доғ бўлиб қолибди. Ишонасизми, Марямхонларни судга бериб, юз сўм жарима тўлатиб олишди. Шундан кейин Марямхонлар секцияларини оддий бир ҳовлига алмаштириб, бу ердан кўчиб кетишди. Энди биз ҳам ўйлашиб қолдик, эҳтиётдан кўчага бир эълон ҳам ёпиштириб қўйганмиз. Чунки, кранлар, трубалар бузилиб-тузалиб туради, ахир. Ўшанда биз ҳам судга тушиб қолмайлик, деб олдини олиб қўймоқчимиз. Битта ярамас бузоқ бутун подани булғата олганидек, битта ёмон қўшни ҳамманинг дилини сиёҳ қила олар экан. Яхши ҳамки, дунёда ёмон қўшнилардан яхши қўшнилар кўпроқ.

М. СОДИҚОВА.

Табассум

Қайиқчи

Бир шоир зарур иш билан дарёнинг нариги соҳилига ўтмоқчи бўлди. У киракаш қайиқчи билан ўтказиб қўйиш баҳосини келишиб, қайиққа ўтирди. Шоир қайиқда Навоий ва Жомий шеърларидан ўқиб борарди. Қайиқчи ундан:

— Биродар, ким билан сўзлашиб кетаяпсиз? — деб сўраб қолди.

Шоир:

—Навоий ва Жомий билан гурунглашиб кетаяпман, — деди.

Соҳилга келиб шоир қайиқдан тушди ва қайиқчига ўтказиш ҳақи бермоқ учун пул узатди.

Қайиқчи эса, унга деди:

—Бу берган пулингиз ўзингиз учун, икки ўртоғингиз — Навоий ва Жомий учун ҳам тўланг. Сиз улар билан қайиқда гурунглашиб ўтирдингиз, энди уларга ҳам ҳақ тўлайсиз.

Шоир ҳар қанча тушунтирса ҳам, қайиқчи қабул қилмади. Нонлож у Навоий ва Жомий учун ҳам ҳақ тўлаб қутилди.

●

Узун сўз

Икки дўст бир-бири билан учрашиб қолиб, бириси иккинчисига ўз ҳолидан шикоят қилиб айтди:

— Дўстим, ҳолим жуда оғир, меъдам ҳеч нарсани қабул этмайди, жуда кучсизман, кўзларим тинади, бошим айланади, кўнглим айнайди, оёқларим қалтирайди, кечалари кўзимга уйқу келмайди, иситмалаб ёнаман. Агар мабодо дўстларим сендан менинг ҳолимни сўрасалар, уларга шундай деб айт, —деди.

Дўсти унга:

—Тўхта, дўстим, мени кечир, бундай узун сўзларни эсимда сақлаб қололмайман. Сенинг ҳолингни сўраганларга қисқача қилиб «Бечора дўстим вафот қилди дейман-қўяман», —деб жавоб берди.

●

Тушинг қурсин

Бир қизиқчи киши ёмғир ёғиб турган кунда уйида ўтирган эди. Бир киши келиб унга кўрган тушини сўзлашга киришди.

— Бу кеча бир туш кўрдим, экинсиз ерми десам, экинлими десам, боғми десам, тоғми десам, тепаликми десам, текис ерми десам... —деб сўзини чўзаверди.

Қизиқчи унинг сўзидан асабийлашиб:

—Бугунми десам, эртагами десам, индингами десам, бир ҳафтадан кейинми десам тилдан қоласан, тушинг қурсин, сўздан тўхта,— деб уни аранг тўхтатди.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА —9|IV да Ойжамол, 10|IV да Севги ва қилич.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 9|IV да Йўқолган узук, 10|IV да Парвоз.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 9|IV да Беш кунлик куёв, 10|IV да Алғов-далғов.

Қашқадарё область Яккабоғ районидаги Беруний номли 50-ўрта мактаб томонидан Бухоров Абдумурод номига берилган 002538 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

«СОЮЗГИПРОЛЕСХОЗ»НИНГ ЎРТА ОСИЁ ФИЛИАЛИГА

инженерлар: қурувчи, мелиораторлар; тупроқшунослар, техник-топографлар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга мурожаат қилинсин.

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА

10, 21 апрель кеч соат 7 да

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

М. АШРАФИЙ

„СЕВГИ ВА ҚИЛИЧ“

3 парда, 6 кўринишли балет.

ДИРИЖЕР — СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти, Ҳамза номли Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти, Жавахарлал Неру ва Жамол Абдил Носир номидаги Халқаро мукофотларининг лауреати, профессор Мухтор АШРАФИЙ.

ПОСТАНОВКАЧИ БАЛЕТМЕЙСТЕР—Ҳамза номли Ўзбекистон ССР Давлат мукофотининг лауреати Николай МАРКАРЬЯНЦ.

РАССОМ — Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ўзбекистон ССР Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Туйғун ШОРАҲИМОВ.

СССР халқ артисти Бернора ҚОРИЕВА ва Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист ВИТАЛИЙ ВАСИЛЬЕВлар қатнашади.

Билетлар сотилмоқда.

ҲАВО ТРАНСПОРТИ ПАССАЖИРЛАРИ УЧУН МАЖБУРИЙ ҚОИДАЛАР

Қўлида учиш вақти ва рейс номери кўрсатилган транзит билети бор пассажирлар, ўзлари учиб келган самолёт шу аэропортга келиб қўнганидан кейин бир соат мобайнида билетларини рўйхатдан ўтказишлари зарур.

Уларнинг ўринларидан туриб салон ичида юришлари қатъиян ман этилади.

Салондаги «камарлар боғлансин» деган элетр ёзув пайдо бўлиши ёки бортпроводник бу ҳақда эълон қилиши билан пассажирлар ҳар бир креслога ўрнатилган тасма-камарни боғлашлари лозим.

⊙ СПОРТ

ШАЙБА МУЗ УСТИДА

Финляндиянинг пойтахти Хельсинкида шайбали хоккей бўйича жаҳон ва Европа чемпионати ўйинлари бошланди. Чемпионатнинг тантанали очилиш маросимидан сўнг биринчи бўлиб «Яаахали» спорт саройи музига Чехословакия ва Польша терма командалари чиқишди. Бу ўйинда ЧССР командасининг устунлиги сезилиб турди. Ўйин 8:0 ҳисобида уларнинг фойдасига тугади.

Иккинчи бўлиб куч синашган СССР ва ГДР командалари учрашувида ҳам совет хоккейчилари катта устунликка эга эдилар. Аммо улар рақиблари дарвозасига атиги беш шайба киритдилар холос. Бунга матонат билан ўйнаган ГДР хоккейчилари ва биринчи навбатда уларнинг дарвозабони Й. Хурбанек сабабчи бўлди. Совет хоккейчилари 5:0 ҳисобида ғолиб чиқишди.

Кеча СССР хоккейчилари майдон эгалари билан ўйнадилар.

ОЛДИНДА «МЕҲНАТ»

Митрофанов номли Тошкент сув спорти саройида биринчи группа командаларининг сув полоси бўйича СССР чемпионатининг биринчи тур ўйинлари давом этмоқда. Ҳозирча турнирда ҳамшаҳарларимиз — «Меҳнат» спортчилари пешқадамлик қилишмоқда. Улар Тбилисининг «Локомотив» командасини 10:2 ҳисобида, Севастополь денгизчилари спорт клуби командасини 6:4 ҳисобида, Астраханнинг «Спартак» командасини 3:2 ҳисобида ютиб 6 очко тўплашди.

Иккинчи ўринни Тошкентнинг яна бир командаси — «Буревестник» полочилари эгаллаб турищибди. Улар 5 очко тўплашган.

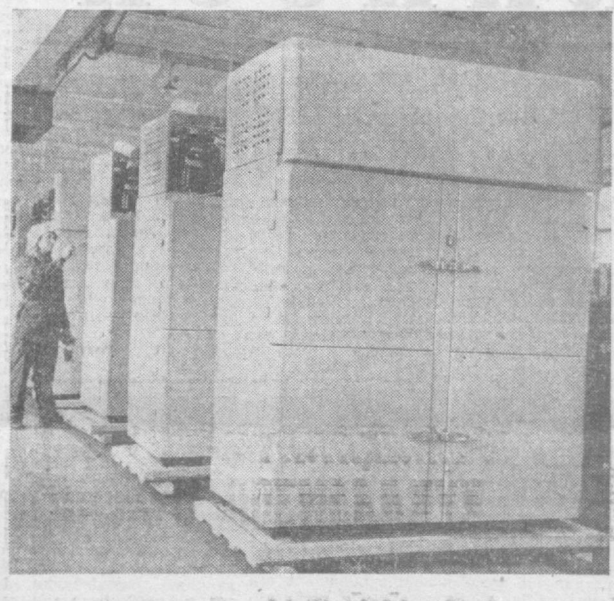

САВДО ХОДИМЛАРИ УЧУН

Свердловск савдо машинасозлиги заводи савдо корхоналари учун мўлжалланган янги холодильникларни ишлаб чиқара бошлади. Унинг сиғими аввалгиларига нисбатан анча катта.

СУРАТДА: янги холодильниклар.

А. Грахов фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

● *Янги маркалар*

Комсомолга бағишланади

СССР Алоқа министрлиги ВЛКСМ XVII съездига бағишланган марка чиқарди. Маркада Кремлнинг Спасск минораси фонида йигит билан қиз ҳамда индустриал манзара тасвирланган. Шулар ёнида комсомол нишони туширилган қизил байроқ бор. Нишонда «XVII» рақами ёзилган.

Комсомолга В. И. Ленин номи берилган кунга шу йил ёзда 50 йил тўлади. Шу муносабат билан нашр этилган почта маркалари ҳам чиқарилди. Расмда доҳийнинг ҳайкали акс эттирилган. Ёшларнинг илмий-техникавий ижодиётига бағишланган маркалар ҳам чиқарилди. (ТАСС).

Кўча тасодифлари

Бемаврид сайр оқибати

Баҳор келиши билан шахсий енгил машина, мотоцикл эгалари уларни ўз вақтида техника кўригидан ўтказишлари керак. Шу муносабат билан улар яна бир марта йўл ҳаракати қоидалари ҳақидаги китобни қўлларига олиб, кўздан кечиришса ёмон бўлмайди.

Шу кунларда Тошкент кўчаларида автомашина ҳаракатлари қайнамоқда. Шунинг учун маст ҳолда транспорт ҳайдаш жиноят эканлигини ҳар доим эсда тутиш лозим.

1974 йил 31 март куни гражданин А. Пеашенский ИЖ Юпитер-3 «88—24 ТНВ» маркали ўз мотоциклини маст ҳолда бошқариб, Чилонзор кўчаси бўйлаб ўқдек учиб борарди. Кутилмаганда у 34—93 ТНЕ «Москвич» автомашинасига бориб урилди. Оқибатда унинг оёғи синиб, шифохонага жойлаштирилди. Энди бу ўртоқ баҳор нашъасини қўлтиқ таёқда ўтказса ажаб эмас. Г. Пеленович билан ҳам шундай ҳол юз берди. У ИЖ Юпитер-3 «74—06 ТНВ» мотоциклини қаттиқ маст ҳолда ҳайдаб, тезликни ошираман деганда тўнкарилиб кетди. Оғир аҳволда шифохонага олиб келинган бу шахсни қаттиқ мастлигида сўроқ ҳам қилиб бўлмади.

Маст бўлиб транспорт бошқариш ана шундай кўнгилсизликларга олиб келади. Бу барча ҳайдовчиларга сабоқ бўлиши керак.

Ҳ. САИДОВ,
Милиция старший лейтенанти.

СУРАТДА: мотоциклчи Пеашенскийнинг автомашинага келиб урилганпайти.

Автор фотоси.

● *Сўнгги пушаймон — ўзингга душман*

Кутилмаган меҳмон

Тамара Рудаметкина тузни еб, дастурхонга тупирадиганлардан чиқиб қолди. У «ширин—шакар» гаплари билан Н. Исоқова ҳурмат-эътиборини қозонди. Нурия опа турар жойи ва ишининг тайини бўлмаган бу саёқ аёлни уйига чақириб, бирга яшашга таклиф этди.

Бир куни Н. Исоқова ишга кетганидан фойдаланган Тамара учта аёллар кўйлаги, яна шунча сочиқ, «Луч» қўл соати, ўнта коса, ҳаммаси 357 сўмлик ҳар хил буюмларни ўмариб, Оққўрғон посёлкаси томон «қуён» бўлиб қолади. Қўли эгри аёл бу ерда ўғирлаб келинган молларнинг бир қисмини арзон-гаровга пуллайди. Мўмай пулдан яримта олиб, «кайф» қилишни ҳам унутмайди.

Шундан сўнг, у қолган буюмларни пуллашга қизғин киришиб кетади. Аммо «кутилмаган меҳмон» милиция ходимлари эътиборидан четда қолмайди. У қўлга олинади...

Куйбишев район халқ суди Т. Рудаметкинанинг жиноий ишини кўриб чиқди. Кутилмаган меҳмон қилмишига яраша жазосини олди. У бир йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди.

Р. СУЛАЙМОНОВ,
Куйбишев район халқ судьяси.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

БУГУН ВА ЭРТАГА „ЗАНГОРИ ЭКРАН“ДА

8 АПРЕЛЬ — ДУШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.25 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ватанга хизмат қилишга тайёрмиз». 18.55 Оламда нима гап? (ўзбек тилида). 19.15 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.30 «Туркманистон ССРнинг муқобил плани — амалда». Кўрсатувда Туркманистон Коммунистик Партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Ғ. Ғофуров иштирок этади. **Тошкент кўрсатади.** 20.15 «Ғалдаорол далалари ва фермаларида» (рус тилида). **Ўзбек тилида:** 20.45 «Ахборот» информацион программаси. 21.05 Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси мақомчилар ансамблининг концерти. 21.55 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.30 «Фан» программаси. 23.00 «Эҳтиёт бўлинг, буви». Кинокомедия. **Москва кўрсатади.** 00.30 Рангли телевидение. Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. СССР— Польша терма командалари. Финляндиядан олиб кўрсатилади. 02.45 Янгиликлар. Кўрсатувлар программаси.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 17.35 «Баҳор тараддуди». 17.50 Ватанимиз тарихидан очерклар. 18.20 «Сизнинг боғингиз». 18.50 Янгиликлар. 19.00 Рангли телевидение. ВЛКСМ XVII съезди олдидан. «Сенга, ёшлик!» **Тошкент кўрсатади.** 19.30 «Кинокўзгудаги ҳаёт». Кинокўрсатув (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 22.00 «Интеркосмос. Чехословакия ССР». Ҳужжатли фильм. 22.20 Реклама. 22.30 **Москва кўрсатади.**

Учинчи программа. 17.00 дан Душанба кўрсатади.

9 АПРЕЛЬ — СЕШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.00 Кўрсатувлар программаси. 12.05 Рангли телевидение. Эрталабки гимнастика машғулотлари. 12.20 Янгиликлар. 12.30 Рангли телевидение. «Киносаёҳатчилар клуби». 13.15 «Атом қудрати». Бадиий фильм. 14.55 Ленин мукофотига номзодлар. К. Симонов. «Тириклар ва ўликлар». Трилогия. 15.15 Рангли телевидение. «Ламара Чкония куйлайди». Фильм-концерт. 16.00 Кўрсатувлар программаси. 16.05 «Мамлакатимиз бўйлаб». Белоруссия ССР. 16.35 Ўқувчилар учун. «Олтин шайба» клуби соврини учун. 17.05 «Қишлоқ учрашувлари». Телевизион очерк. 17.35 Рангли телевидение. Хоккей бўйича жаҳон чемпионати. СССР— Польша терма командалари. 3-бўлим. **ЧССР—ГДР** терма командалари. 3-бўлим. Финляндиядан олиб кўрсатилади. **Тошкент кўрсатади.** 18.50 Кўрсатувлар программаси. 18.55 Ўқувчилар учун. «Глобус», программаси. (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.25 «Ахборот» информацион программаси. 19.40 «Беш йилликнинг тўртинчи йили». 20.10 «1974 йил футболи». **Ўзбек тилида:** 20.30 Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. «Ипакчилик факультети». 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 Рангли телевидение. «Хайтарма» татар ансамблининг концерти. 21.55 Кўрсатувлар программаси. 22.00 **Москва кўрсатади.**

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.50 Янгиликлар. 19.00 Рангли телевидение. Болалар учун кўрсатув. **Тошкент кўрсатади.** 19.15 «Жасорат» дала почтаси. 19.45 Рангли телевидение. «Чардаш маликаси». Бадиий фильм. 21.25 Рангли телевидение. «Таниш оҳанглар». **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Ҳужжатли фильмлар экрани» (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 Рангли телевидение. СССР композиторларининг V съездида. Эстрада концерти. Союзлар уйининг Колонна залидан олиб кўрсатилади. 2-бўлим. 23.45 Кўрсатувлар программаси.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими—33.81-42.

Р—00312. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр А—3068.